

TRIEALITATEA

(SAU LUCRURILE AȘA CUM LE VEDEM CU OCHII)

ILUSTRATA

Abonamente: Pe un an 300 lei; pe jumătate an 160 lei;
pe trei luni 85 lei.

Director: J. B. Sima.
Apare totdeauna Dumineca

Redacția și Administrația:
Cluj, Str. Regina Maria 36.

DELA NOI ȘI DIN TOATĂ LUMEA

EXCURSIA AVOCAȚILOR ROMÂNI LA CONSTANTINOPOL

După congresul pe care l-au avut la Constanța, un grup numeros de avocați români au plecat într-o excursie la Constantinopol. Fotografiiile noastre reprezintă recepția dela Tribunalul din Sтамbul, primirea avocaților în baroul din Constantinopol, pe bordul vasului „România”, avocați români într-o excursie pe Marea de Marmara, pe un iacht oferit de Turci, Victimile răului de mare, care nu se pot bucura de frumusețile naturii, în călătorie, și avocații la muzeul militar din Sтамbul

„AMERICAN LEGION“ LA PARIS

TREI ZECI de mii de americani, foști combatanți în marele războiu și familiile lor vizitează actualmente Franța. Ei vin să întărească legăturile stabilite în timpul războiului, să reîmprospăteze timpurilor eroice când americanii au venit să combată și să moară frățește alături de aliați pentru apărarea „DREPTURII”. La Paris li-s'a făcut o primire grandioasă.

Ilustrațiile pe care le reproducem reprezintă pe d. Howard P. Savage președintele lui American Legion. Biroul comitetului American Legion la sosirea sa la Cherbourg: 1. d. James F. Barton, secretarul general al lui American Legion; 2. d. John I. Wicker junior, directorul călătoriei legionarilor; 3. d. Generalul Brigadir Albert Greenlaw, membru al Congresului din Septemvrie; 4. d. Bowman Elder, președintele comitetului; 5 d. Fremy, portdrapelul vechilor combatanți din Cherbourg; 6. d-na Vicker; 7. D-na Barton

LUPTA PENTRU CHAMPIONAT

Lupta pentru campionatul mondial în box. Arena gigantică din Soldiers Field în Chicago, unde în ziua de 22 Septemvrie, în fața a 180 de mii de spectatori, Dempsey (la stânga) și Tunney (la dreapta) și-au disputat întâietatea, învingând acesta din urmă. Impresariul a încasat din intrări mai bine de jumătate miliard de lei

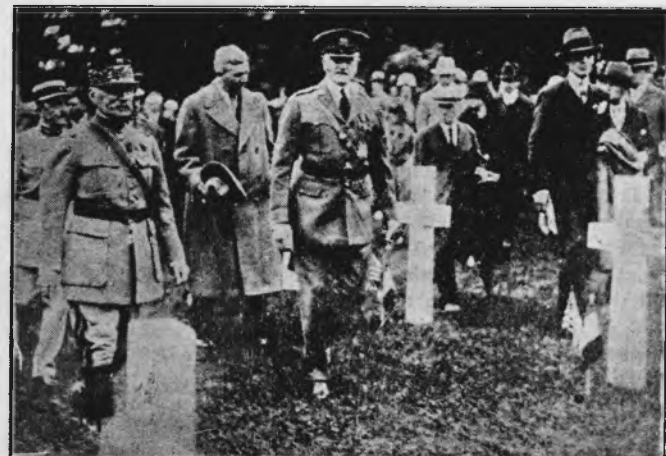

GENERALUL ZAGORSKY, care a dispărut din Varsovia fără de urmă de mai multe săptămâni și despre care se spune că ar fi fost ncis.

GENERALUL GOURAUD, care în timpul războiului a avut cu dânsul, în campanie, divizia 42-a americană

D. HOWARD P. SAVAGE, președintele Legiunei Americane

Legiunea americană la Paris. Mareșalul Foch (la stânga) întovărășește pe d. Savage și pe generalul Pershing la mormântul eroilor americani, din Franța.

REALITATEA
FOAIE SĂPTĂMÂNALĂ ILUSTRATĂ

REDACȚIA și ADMINISTRAȚIA
Cluj—str. Regina Maria Nr. 36—Cluj

La București: Calea Victoriei 39.
Telefon 63—92

PREȚUL ABONAMENTULUI:

Pe un an întreg . . . Lei 300
Pe o jumătate de an . . . „ 160
Pe trei luni . . . „ 85

PENTRU STRĂINĂTATE

Pentru America . . . \$3
Jugoslavia și Cehoslovacia Lei 400

Editor și Director: J. B. Sima

Secretar de redacție: N. Constantin

DUMINECĂ, 2 OCTOMBRIE, 1927

Un testament bizar

În Illinois (Statele Unite) s'a stins de curând într-o casă de alienați un biet nebun al cărui nume nici nu-l pomenesc ziarele. În schimb reproduc în întregime textul testamentului scris de el, un testament ce-ar fi putut fi plăsmuit mai curând de un poet, de un filosof, decât de un om cu mintea răătăcită! Cetindul vezi ce suflet delicat s'a săbătut, înmormântat acolo după uși și geamuri zăvorâte. Un nebun umil și lipsit ce poate el lăsa omenirii? A lăsat toate plăcerile, binele acela tot ce l-a dorit, de sigur, dar nu l-a putut dobândi în trista lui viață.

Aici testamentul:

„Las părinților, celor buni și vrednici, ca gaj pentru copii lor toate cuvintele de laudă și îmbărbătare, toate gingășiile și le leg de suflet să împartă din ele cu prisosință vârstarelor lor.

„Las copiilor pe toată durata copilăriei lor florile, câmpiile, crângurile și pădurile, cu dreptul de-a se juca într'insele liberi și sprințari. Totodată îi previn să se ferească de spini și măcăciuni.

Las copiilor țărni, vâile și nisipul auriu de pe fundul apelor, nou-rașii albi, ușori ce plutesc deasupra peste creștetul copacilor vrăstați. Și mai las copiilor zile multe, multe, în cari să rădă și să se veselească, le las nopțile cu lună și calea laptelui să se minuneze de ele.

Las băeților, câmpiile fără stârșit și lacurile limpezi și râurile în cari pot să pescuiască și să innoate veseli. Luncile cu trifoiul lor, cu florile și fluturii pestriți, pădurile cu tot ce e al lor: cu vervețe, paseri, cu ecoul și freamțul misterios, toate colțisoarele retrase și pustii le las băețândrilor cu sufletul dornic de lucruri nouă și aventuri. Fiecăruia din acești băeți le testez un loc comod seara lângă căminul cald cu toate acele icoane fermecate ce ni le 'nfățișează jeratecul aprins și limbile de foc albăstrui. Le las acestea toate să se bucure de ele nestingheriți, netulburăți de nici un gând sau grije.

Tineretului înamorat îi las lumea lui imaginară, cu tot aceea ce-l fascinează și-l încântă, cerul cu stelele, trandafirii roșii din grădini, păpădiile de lângă drumuri, acorduri dulci de muzică și tot ce și-ar putea dori.

Bărbaților tineri le impart disprețul slăbiciunilor de orice fel și încrederea oarbă în propria lor țărnie. Lor le dau puterea de-a lega eterne prietenii și veselă camaraderie, lor îndeosebi le las puțința și indemnul de-a săvârși bravuri, al lor să fie cântecul senin de isbândă. În ce-i privește pe aceia ce nu mai sunt copii, nici juni nu sunt și nici îndrăgostiți, lor le testez acum aducerile aminte, le las volumele lui Burns și Shakespeare și-i fac părtaș de-o bătrânețe liniștită fără griji și fără dăvorie.

Acelora dintre îndrăgostiți cari au purtat pe capul lor cununa de argint și fildeș, le las fericirea deplină, viață lungă netulburată de furtuni, iubirea și recunoștința copiilor lor până ce vor închide ochii de veci?

BULETIN SĂPTĂMÂNAL

Lumea trece printr'o vreme de prefaceri însemnate. Progresele tehnice, descoperirile științifice, invențiunile, au legat pe oameni laolaltă, în chip atât de strâns, încât toată viața socială s'a schimbat. Nimeni nu mai poate spune azi: „mă lipsesc de ajutorul aproapelui, voi trăi de capul meu.“ Organizația socială îl ține în angrenajul său: fiecare individ e o părțică în mașinăria uriașă a lumii și drepturile sau datoritiile le are fiecare, cu sau fără voie.

Ne străduim să facem viața cât mai ușoară, cât mai plăcută. Ușurarea traiului însă înseamnă sporirea nevoilor și de îndată ce îți se satifac o cerință nouă îți incumbă și o nouă obligație.

Idealul către care alergăm cu loții e să trăim bine, să trăim comod, confortabil.

Astăzi sunt tot mai mulți cei nemulțumiți cu lumina opaițului, sunt tot mai mulți cei cari vor să se odihnească într'un pat moale, după munca de toată ziua, cei cari găsesc plăcere în curățenie, cari vor să cunoască, să-și desfete mintea și sufletul.

Dacă suntem încă departe de America, unde lucrătorii, cei mai mulți, au acasă baie și aparat radiofonic, se duc la muncă în automobil și schimbă la două zile gulerul și la trei zile cămașa, totuși și la noi se poate observa tendința — nu numai la oraș dar și la sat — de-a îndulci viața.

În asemenea împrejurări, se simte mai apăsătoare sărăcia, lipsa și nevoia.

În țara noastră sărăcia, în bună parte se datorește tocmai acestei tendințe de trai mai bun. Țăranul care nu mai e rob pe moșia grofului ungar sau pe cea a arendașului neomenos, și-a schimbat felul de viață. El năzuiește către o viață mai ușoară.

Dar pe deoparte banii pe cari țărâniea îi adunase, îndată după război, s'au cheltuit, pe lucrurile dela oraș, tot mai scumpe, în dările tot mai mari, în nevoile tot mai numeroase, pe de alta ultimii ani n'au prea fost mănosi, bucatele n'au avut preț mare și astfel sărăcia și-a arătat rânjetul ei hâd.

Astăzi situația a ajuns grea de tot. Sătenii sunt săraci, săraci lipiți pământului și dată fiind

legătura strânsă dintre oameni, în zilele noastre, această sărăcire a celei mai mari categorii sociale dela noi, a țărâniei, a atras după sine sărăcirea orășenilor.

Dacă țăranul nu-și mai poate cumpăra opinci și bumbac, castrințe înflorite și stambă, negustorul va rămânea cu marfa nevândută și nu-și va mai putea clădi case, arhitectul și anteprenorul nu vor mai avea de lucru, industriașul nu va avea pentru cine fabrica țigle și piele, sticlă și stofe, iar muncitorii vor avea tot mai puțin de lucru.

Astfel ajungem la cea mai mare pacoste pe capul omenirii de azi, pacoste pe care noi n'am cunoscut-o până în anul acesta: **SOMAJUL,—lipsa de lucru.** Oamenii sănătoși, în toată firea, îndură lipsa, ei și familiile lor, din pricina că nu găsesc de lucru.

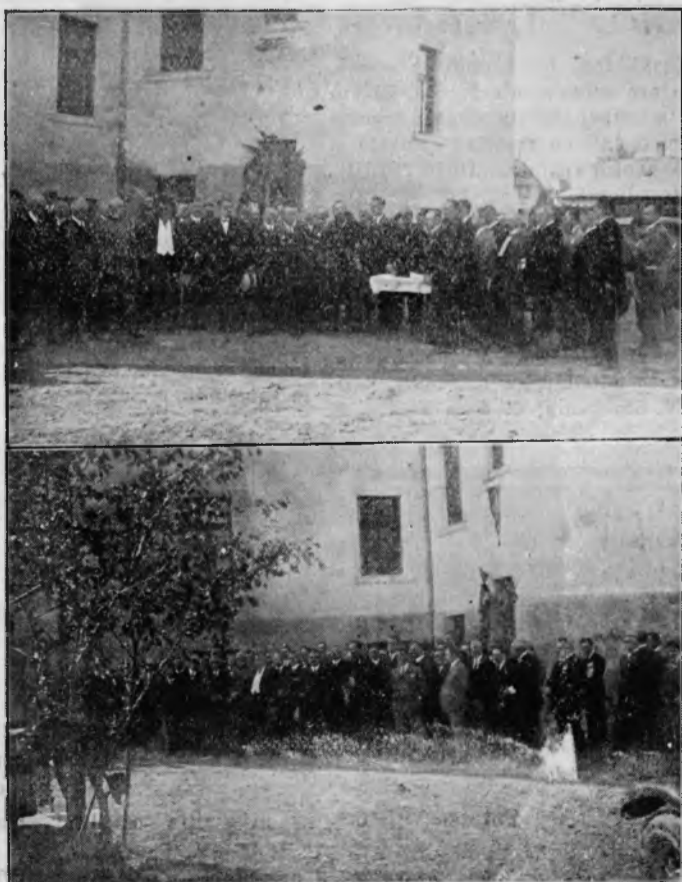
Situația este cât se poate de gravă.

Oamenii politici ai țării, oamenii chibzuiți s'ar cuveni să lase deoparte toate neînțelegerile, toate patimile și ambițiunile deșarte și să cugete cum ar putea mai bine, împreună, să pună capăt sărăciei, să ușureze nevoile poporului, să încurajeze producția, să dea oamenilor de lucru și să le asigure astfel un trai plăcut.

La Cluj săptămâna trecută s'a inaugurat cu cămin de ucenici, ridicat pe cheltuiala camerei de comerț și industrie.

Căminurile de ucenici sunt așezăminte foarte folositoare pentru popor, mai ales în Ardeal pentru că se dă posibilitate sătenilor să îmbrățișeze negoțul sau meseriile, venind feciorii de țărani de timpuriu la oraș și având siguranța că au unde se adăposti și găsi până-și termină învățătura hrană trupească și sufletească.

La inaugurarea căminului din Cluj d. Lepădatu Ministrul Cultelor și Artelor s'a găsit alături de fostul Ministru al Guvernului Averescan, d. Trancu-Iași și amândoi au folosit prilejul spre a-și arăta unul altuia prietenia. Faptul e îmbucurător, pentru că politica cea mai bună ni se pare, în împrejurările de față, politica de înțelegere între partide.

Inaugurarea căminului de ucenici din strada Bucovinei. Participă d-nii Alex. Lapedatu ministrul cultelor, Trancu-Iași și Chirculescu foști ministrii ai muncii.

LA GENEVA

PAUL BONCOUR: „... nu credeți, domnii mei...“

WANDERVELD: „... vorbesc aici ca simplu particular.“

TITULESCU: „... Dreptul suveran al poporului.“

TOT LA GENEVA
? ? ? ? ...!

CHAMBERLAIN: „Ceeace nu era posibil astăzi, mâine poate să fie cu puțință!“

BRIAND: „... Către pace deasupra oricărui Tribunal.“

APPONY: „Dumnezeu să apere minoritățile!“

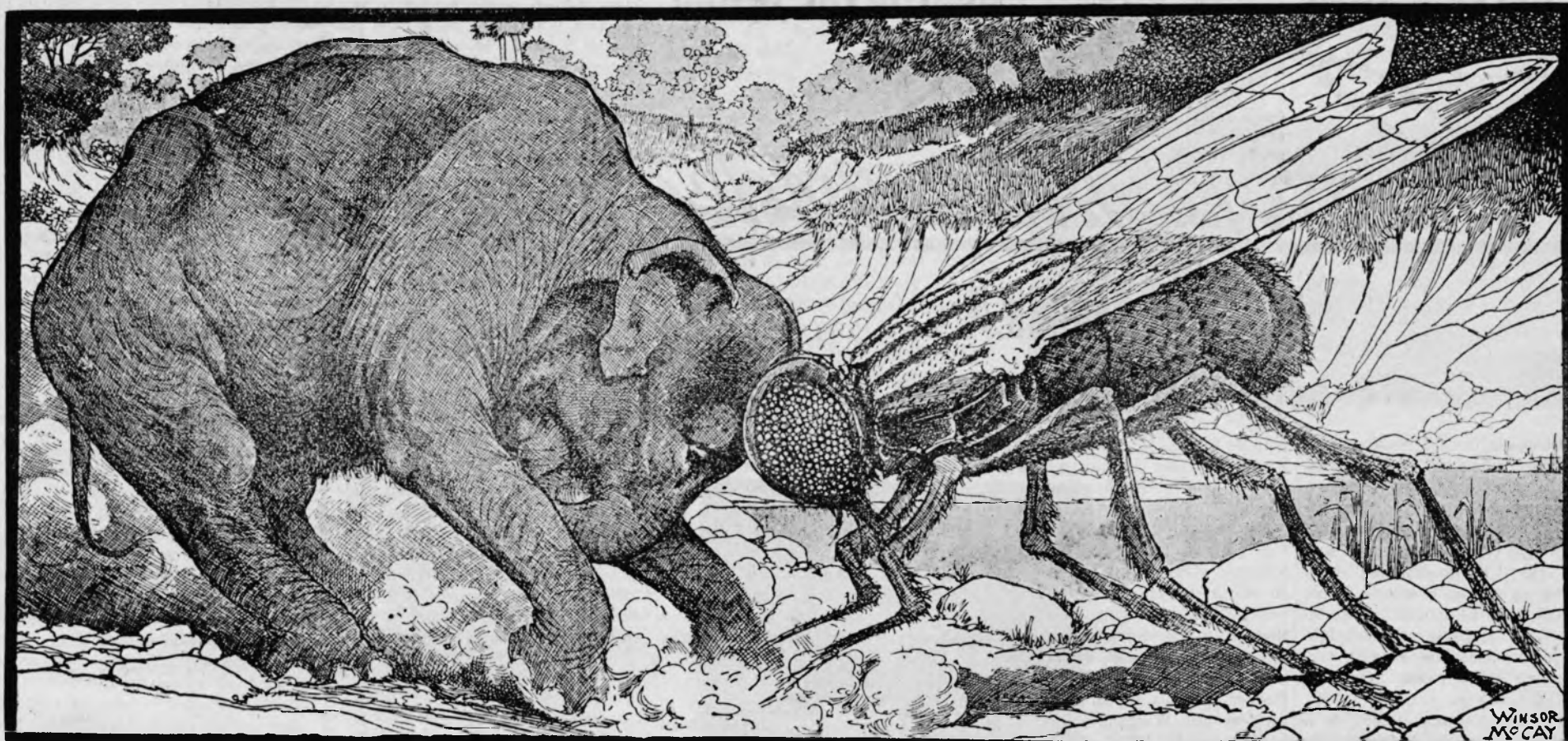
STRESSEMAN: „Spiritul își formează trupul.“

CITITI și PĂSTRAȚI
REALITATEA

Cea mai mare revistă
ilustrată din România.

CE ESTE PUTEREA

ORTA poate fi fizică sau spirituală, poate fi constructivă sau distructivă. Sălbaticii nu se tem de nimic, decât de animalele care sunt mai puternice decât ei, căci pentru ei, nu prezintă gravitate decât intensitatea, **MĂRIMEA** forței, și nu **FELUL** ei.

Șerpii veninoși din India și tigrii din Africa omor oamenii cu miile, și cei cari suferă de pe urma acestor animale, socot că aiul ar fi pe pământ dacă n'ar mai exista șerpi sau tigri.

Când unul dintre indieni, moare de o boală contagioasă, se găesc rude și prieteni, cari să-i arunce trupul în apele „sfiinte” ale Gangelui. Numai de mii de asiatici se scaldă în apele aceluiaș fluviu, crezând că în felul acesta se vor lecu de boale (tot astfel credeau și la noi oamenii că se pot vindeca spălându-se cu apa din fântâna dela Smeeni). De fapt însă contractează și ei boala molipsitoare a celui mort. Dâșii ignorează cu totul puterea microbului nevăzut, care a ucis și care-i îmbolnăvește și pe dâșii.

Există în Africa multe mii de elefanți cari n'ar face nici un rău nimănui, dacă ar fi lăsați în pace. Pe de altă parte în insulele din Australia sute de insule nu pot fi locuite din pricina frigurilor galbene, răspândite de „țânțari”, creaturi neputincioase și de disprețuit. O muscă, musca tse-tse din Africa, o altă ființă de nimic, se adună în jurul crocodililor, cari stau leneși, întinși la soare, și din balele acestora iau germenele celei mai cumplite boale, boala somnului, germene pe care-l duc apoi și îl inoculează în sângele oamenilor, al cailor sau al vitelor cauzând moartea acestora. Germenele care produce boala mortală a somnului, e mai mic decât firisorul nevăzut de praf.

Toată știința vieții și a succesului constă în cunoașterea lămurită a puterii, **DESTRUCTIVE** și **CONSTRUCTIVE**, așa încât să știi să le combați pe cele dintâi, și să te folosești de cele din urmă.

CANTITATEA nu are nici o însemnătate. O mie de locomotive, toate adunate la un loc, **AU MAI PUȚINĂ PUTERE** decât firul subțire prin care trece forța misterioasă a curentului electric, forță pe care omul nu o pricepe mai bine, decât pricepe puterea gândului său. Curentul electric, ca și gândul omului, călătorește cu înțeața luminii, nu are nici formă nici greutate, nici substanță, greutate sau volum, nimic care să se poată cerceta cu simțurile, și nu putem decât să-i constatăm efectele.

Omul utilizează această forță, fără să știe ce este. Ea trage trenurile grele, duce

ilustrația noastră arată pe un elefant în luptă cu o muscă. Disproporția care se observă trebuie văzută ca un simbol al forțelor lor reale. În germenii de boală pe care această muscă îi poate purta cu sine, există o forță de distrugere uneori mai mare chiar decât a elefantului.

Un copil neputincios, cu o granată și o pușcă bună, poate ucide un elefant, iar o muscă infectată, poate ucide zece mii de oameni.

tramwaie, pune în mișcare mașinile uriașe, luminează orașe întregi, omoară criminali, transmite vocea omenească și gândul omului, cuvintele și muzica, așa încât înconjură cu ele pământul, de mai multe ori pe minut, și nu peste multă vreme va duce dela un capăt la celalt al lumii chipurile și priveliștile, nimicind tot spațiul.

Știința a arătat că tot ceace ne cade sub simțuri, ceace noi numim „materie”, prin analiză, în ultima ei expresie, nu este decât o adunare de miliarde de milioane de miliarde de particule mici, molecule, atât de mici încât trilioane de asemenea molecule încă nu le putem vedea. Fiecare din aceste molecule se împarte la rândul ei în atomi, cari mai departe sunt alcătuiți asemenea sistemului solar, de energie electrică: electroni. Acești electroni se rotesc unul în jurul altuia, cu înțeața neînchipuit de mari, la fel după cum pământul și celelalte planete se rotesc în jurul soarelui.

În ceace privește puterea distructivă, desigur că țânțarul întrece de mii de ori pe elefant. Germenii boalelor molipsitoare, atât de mici încât pe piciorul unui țânțar pot sta cu miile, sunt totuș destul de puternici ca să omoare și să nimicească popoare întregi. Pe câtă vreme în război au murit și s'au schilodit pe fronturi, 9 milioane de oameni, gripa spaniolă a omorât 12 milioane de oameni, în mai puțin de șase luni de zile, în 1918. Tot astfel cimna acum câteva sute de ani a omorât jumătate din populația României, pe vremea lui Caragea.

În lumea fizică puterea unui curent electric, produs de o cădere de apă, de o turbină cu vaporii, de fluxul și refluxul mării, reprezintă o forță uriașă. Dar ceace oamenii și mai ales tinerii trebuie să ia în seamă este că există o putere constructivă, care întrece toate celelalte forțe fizice, tot astfel cum forța unei mașini puternice întrece slaba putere a unui copil.

Această forță uriașă, a tot stăpânitoare, este **GÂNDIREA**, care cârmuiește lumea și care deschide calea către progres.

Revoluția franceză, proclamația drepturilor omului, revoluția lui Tudor Vladimirescu, care a scuturat jugul fanarioșilor, revoluția dela 1848 în Ardeal și unirea Principatelor sunt tot atâtea înfăptuiri ale puterii de gândire a oamenilor mari și luminați pe cari i-a avut omenirea, a filozofilor, cum au fost Voltaire, Diderot, Montesquien și alții.

Toți gânditorii de seamă ai omenirii au arătat că omul are dreptul să se bucure de libertate și au îndemnat astfel pe aceștia să se elibereze de sub jugul asupritorilor. Dacă n'ar fi existat acești gânditori, marea mulțime a oamenilor s'ar găsi și astăzi supusă voinței câtorva.

Sheakespeare spune în Hamlet: „Nimic nu e **BUN** sau **RĂU** în lume, decât după cum îl face **GÂNDUL**”.

Putem spune cu aceeaș dreptate, că în afară de creațiunea naturii, — „Nu există nimic decât ceace crează **GÂNDUL** omului”.

„Răul” este „gândirea îndrumată pe căi greșite”, — pe când „binele” se naște din cugetul bine îndrumat.

Citim în cartea înțelepciunii: „După cum cineva gândește în inima sa, așa este el”.

NU SUNTEM decât ceace gândim că suntem. Noi nu **ÎNFĂPTUIM** decât ceea ce gândim.

Folosim în fabrici puterea aburului sau a electricității, întrebunțând pârghii, dintre acele despre care Arhimedes spunea, acum două mii de ani, că „dacă ar avea un punct de sprijin, cu ele ar putea mișca pământul din loc”. Dar toate aceste forțe, care ne stau la dispoziție și cu ajutorul cărora noi producem minunile tehnice de azi, transformăm lumea pe care au cunoscut-o părinții noștri, toate acestea sunt create de puterea unică și minunată care este **GÂNDIREA**.

Puterea **UNICĂ** la dispoziția omului este gândirea. Fiecare ar trebui să se străduiască s'o desvolte cât mai mult și fiecare are **POSSIBILITATEA** să facă aceasta.

Sir Sidney a spus: „Gândul alăptează gândurile”. Prin aceasta trebuie să se

înțeleagă că pe măsură ce ne întrebunțăm puterile de gândire, cugetarea noastră se face tot mai tare, devenind tot mai puternică și gândul se infiripă din gândurile de mai înainte.

Meredith a spus: „Singur gândul este etern”, iar Emerson a spus: „Gândul cârmuiește lumea”.

Nu numai că o cârmuiește, dar gândul o și **CREAZĂ**, astfel după cum o cunoaștem.

Asfaltul pe care calci, avionul care zboară în văzduhul înalt, pagina pe care o citești, firul telegrafic care-ți aduce vești dela marginea pământului, automobilul care te duce dela un loc la altul, hainele pe care le imbraci, și hrana pe care o mănânci, toate sunt **PRODUSUL GÂNDIRII**.

Emerson a spus: „**GÂNDUL SCOATE PE OM DIN SCLĂVIE ȘI-L DUCE LA LIBERTATE**”. Aplică această maximă în viața ta.

Cugetarea îndrumată pe calea bună, te va scoate din sclăvie la libertate, din sărăcie la bună-stare, din dependență, la stăpânire de sine.

Coleridge a spus: „Dacă nu gândești, nici nu te poți numi om”. Ceace ce ne deosebește de animale, desigur că nu e faptul că putem râde sau că nu avem păr pe față, ci numai puterea gândirii, pe care animalele nu o au.

Nimic nu zboară mai repede decât gândul. Creerul lucrează cu aceeaș înțeață cu care merge lumina. Și este în stare să transforme în cuvinte, fără nici o zăbavă, tot ceace gândim.

MĂRIMEA este un lucru cu totul relativ, pentrucă, foarte adeseori ceace pare mare este de fapt un lucru mic, și ceace se înfățișează ca neînsemnat și ca ceva de tot mărunț, este adesea **URIAȘ**. Un neînsemnat fizic electric ar putea omorî toate animalele din lume. Microbii cari se pot adăposti pe picioarele unui țânțar, sunt în stare să distrugă popoare întregi.

Dar mai puternică și decât curentul electric este gândirea omului. Gândirea stăvilește boala, prelungește viața, oprește curentul electric, și ceace e mai presus de toate **FACE PE OM MAI BUN**.

De aceea întrebunțază-ți **GÂNDIREA** așa ca să **UNESTI CUGETAREA CU ACȚIUNEA**. Cugetarea care rămâne simplă speculație, și nu se transformă în acțiune, înseamnă adevărată risipă. Mulți oameni își nimicesc viața **GÂNDIND** prea mult și **NEFĂCÂND** nimic.

**Cunoștința este
pârghia vieții**

**Nimeni nu știe mai
mult decât învață**

Să ne îmbogățim cunoștințele

TELEVIZIUNEA

O nouă cucerire a științei

TREBUE făcut o deosebire între **televiziune** și **telefotografie**. Oamenii nemulțumiți de scurtarea timpului și distanței vor să nimicească spațiul apropiindu-se unii de alții, ori cât ar fi ea departe. După ce s'a ajuns la posibilitatea de a conversa cu persoane situate la celălalt capăt al pământului, prin telefonia fără fir știința se străduiește acum ca în același timp cei cari vorbesc, să se poată vedea. Aceasta e **TELEVIZIUNEA**.

S'a reușit, în ultimii ani, de a transmite imagini la distanță: cecuri de bănci, fotografii, tablouri

grup de 60 de cercetători, oameni de știință, realizau tocmai ceea ce părea o imposibilitate spectatorului nostru.

Cu o emoție de nedescris cei 60 de inși adunați în jurul unui aparat telefonic și având în față un cadru de pânză priveau la apariția extraordinară a ministrului de comerț, Hoover, cunoscutul administrator al Europei în perioada de aprovizionare care a urmat războiului. Domnul Hoover stând la biroul său din ministerul din Washington, la o depărtare cam de 300 de km. de New-York, vorbea cercetătorilor din New-

York, vorbii de data aceasta telefonista din Washington, care întrerupsese legătura. Rând pe rând au apărut apoi alte figuri care au vorbit cu cei din New-York. Plini de fericire, specialiștii cari realizaseră această minune, din New-York și din Washington, în mod reciproc, au apărut în cadrul aparatului de televiziune zâmbindu-și și felicitându-

unii cinematograful din New-York, unde în timp ce înăritorul de radio făcea să răsună cântecile sale glumele, publicul îi putea urmări toate gesturile și săriturile ca și când l-ar fi avut în față. În același loc una dintre dansatoarele cele mai iubite ale publicului a apărut în fața publicului, cântând cupletele obișnuite în vreme ce gesturile și mimica întovărășeau cuvintele.

Astfel deci televiziunea se poate considera ca realizată. Aceasta constituie o etapă în calea civilizației și progresului științific, asemenea celei realizate de primul avion sau de primele cuvinte rostite de Graham Bell în fața aparatului telefonic și auzite la celălalt capăt al firului, sau de primele semne trimise de Marconi deasupra Oceanului, prin telegrafia fără fir.

Televiziunea înseamnă o nouă eră în descoperirile științifice.

Ca toate invențiile mari, televiziunea nu se poate atribui unui singur om. Ea este opera de colaborare a unui grup numeros de ingineri și savanți, mai ales americani, cari lucrează în laboratoarele Bell. Coordinarea lucrărilor acestora și punerea lor în aplicare, a adus la această

Dacă până acum ascultând opera, sau o dramă, la radio, aveam nemulțumirea unui spectacol incomplet, căci nu vedeam nici pe artiști, nici decorul, într'un viitor apropiat, aceste neajunsuri vor fi reparate și vom putea din fotoliul comod de acasă, urmări spectacolul de operă dela Paris, vom putea vedea luptele de tauri din Barcelona sau cursele de cai de la Londra. Studentul va putea asculta prelegerea profesorului său, și totodată va putea lua notițe după explicațiunile pe care acesta le va scrie fără a fi nevoie să plece de acasă; va putea urmări operația dificilă și instructivă a savantului dela Paris, fără să mai fie nevoie să plece la studii, în străinătate.

În războiul viitor, cei cari rămân acasă vor putea vedea pe cei cari au plecat la front, pe rudele lor din tranșee sau scenele din război, convorbind totodată cu cine vor voi. Prin ajutorul „ochiului televiziunii”, armatele dușmane vor putea fi urmărite pe apă sau pe uscat.

Căile pe care le deschide televiziunea sunt cu adevărat minunate, cu atât mai mult cu cât până în prezenta demonstrației pe care am descris-o, cei mai de seamă oameni de știință nu aveau nici un fel de încredere în posibilitatea realizării ei.

Experimentarea Televiziunii este un eveniment care deschide omenirii o nouă epocă. În ilustrația de mai sus, experimentarea este un fapt îndeplinit. La aparatul telefonic se vede ministrul Statelor Unite, Hoover, vorbind dela biroul său din Washington, în timp ce fața lui este văzută de mii și mii de persoane în Cinematografele din New-York. Fotografia alăturată a fost transmisă prin fir telegrafic, în cursul experimentării.

expuse în fața aparatului, au putut fi transmise pe plăci fotografice, cu ajutorul undelor electrice, din America până în Europa și reproduce astfel aci. Aceasta era **TELEFOTOGRAFIA**.

Acum, prin televiziune, oamenii de știință au ajuns să poată reproduce deadreptul ca într'o oglindă chipul celor cari vorbesc la distanțe mari.

Găsim într'o revistă de știință americană relatarea unei experiențe recente de mare importanță, care înseamnă primul pas hotărât, pe tărâmul Televiziunii.

S'a reprezentat și la noi în țară un film, Metropolis, în care se arăta cum vor trăi oamenii peste câteva sute de ani. În acest film convorbirile telefonice erau întovărășite de televiziune: convorbitorii se vedeau unul pe altul.

La eșirea din cinematograful cei mai mulți dintre noi se gândeau că plăzmuirile autorului care alcătuiseră filmul, nu vor putea fi niciodată realizate și am auzit discuții între oameni „serioși”, de felul acesta:

— „Asta e o imposibilitate. Nici când oamenii nu vor putea să se vadă unul pe altul, la distanță. S'a vorbește cu telefonul, cu sau fără fir, mai înțeleg. Undele sonore se transformă în unde electrice și acestea pot parcurge spațiul. Dar imaginea vie, lumina, mișcarea, cum s'o poți trimite la distanță și să refaci apoi din vibrațiuni, exact chipul celui care vorbește. Aceasta se poate numai la cinematograful.”

Nimeni nu bănuia, că în același timp, la New-York, în laboratoarele societății telefonice americane, un

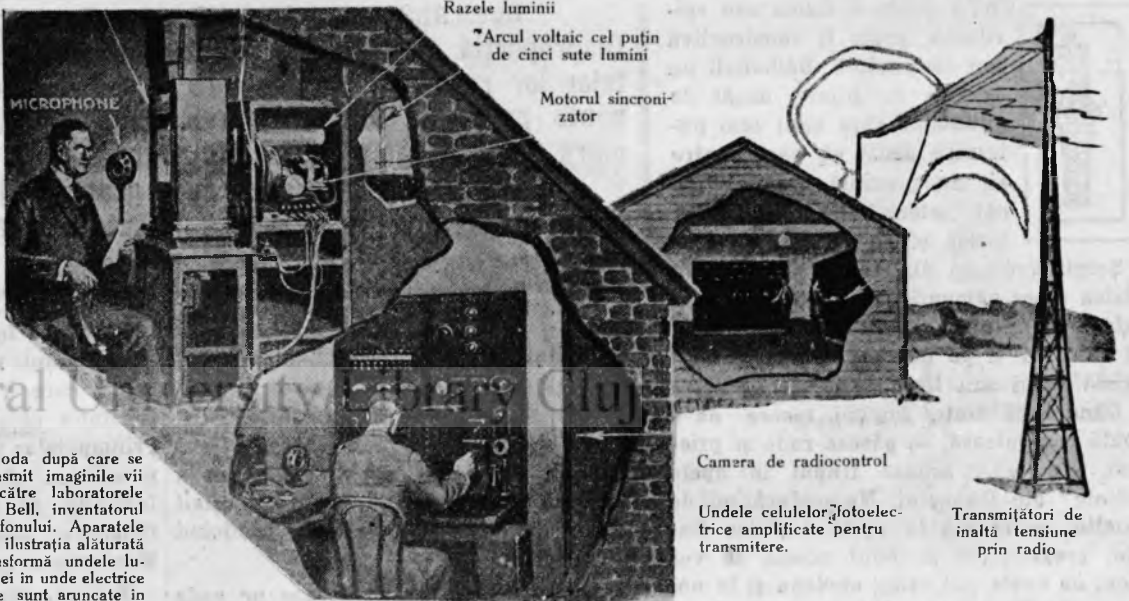
York, și nu numai că aceștia puteau vedea limpede trăsăturile feței sale, dar puteau urmări întreaga mimică a feței și buzelor care se mișeau. În fața aparatului telefonic.

„Astăzi, spunea d. Hoover, privind în ochi pe cei din New-York, s'a realizat pentru prima dată în istoria omenirii transmiterea imaginii vie. Geniul omenească a distrus pe marele său rival, SPAȚIUL, care a stat atâta vreme în calea omenirii ca un zid inaccesibil. S'au pus astăzi temelile unei noi minuni în folosul omenirii, ale cărei urmări numai viitorul le va putea cunoaște.”

Privind mai departe, grupul din New-York, a putut vedea în locul mi-

Celulele fotoelectrice convertesc lumina care radiază fața omului din unde electrice

Placa perforată

Stațiunea de transmisune a televiziunii

du-se unui pe alții de rezultatele obținute.

Au urmat apoi alte experiențe interesante. S'a realizat aducerea imaginii vie prin radio, în fața publicului în sălile de cinematograful. Prin antena înaltă a stațiunii de transmitere 3XX a societății de telefon și telegraf americane, situată la Whippany N. J., imaginile oamenilor de seamă și artiștilor mari erau aruncate în eter, ca să fie prinse apoi și aduse în fața spectatorilor cari urmăreau cu sufletul la gură, aceste senzaționale aparițiuni.

Așa bunăoară, figura unui comedian negru a fost transformată în unde electrice, la fel cu vocea lui, ca împreună să fie trimise în sala

formidabilă invenție. Actualmente, acest grup de oameni, lucrează în tăcere, ca să pună la îndemâna tuturor această nouă invenție.

În dimineața următoare experiența pe care am descris-o, societatea americană a retrimis dosarele laboratoarelor cu mențiunea de șase cuvinte: „A se arata folosul pentru comerț”

Aceasta înseamnă că nu peste multă vreme vom avea la îndemână aparate telefonice de televiziune, așa ca să vedem tot atât de bine pe interlocutorii noștri din Roma, Berlin, Paris, Londra, Daventry, Barcelona, etc, pe cât de bine îi auzim. . . la radio, pentru că în țara noastră telefonul cu fir funcționează atât de **BINE** că nu ne auzim nici dela Cluj la București.

E adevărat că inventarii visau de mulți ani înfăptuirea televiziunii, dar piedicile ce li-se iveau în cale, le curmău nădejdlile. În ultimile luni însă, nouă oameni de elită, dintre cei mai de seamă cercetători precum și mai multe societăți din America și Europa, s'au ocupat de problema televiziunii, cu seriozitate.

P RINCIPLELE televiziunii sunt în strânsă legătură cu acele ale radiofoniei. În ultimul caz, undele sonore, de intensitate variabilă, sunt schimbate în radiațiuni electrice, care se transmit pentru ca să fie apoi transformate iar în unde sonore. În cazul televiziunii, în locul undelor sonore avem unde de lumină care sunt preschimbate în radiațiuni electrice pentru ca aparatul înregistrator să le transforme din nou în unde luminoase și astfel obiectul să apară. Spre a obține acest rezultat, laboratoarele societății Bell, au inventat „ochiul electric”, adică o celulă foto-electrică. Acest instrument e sensibil lumii electrice și slujește ca înregistrator. Imediat ce lumina atinge această celulă, se naște într'însa un curent electric de o intensitate egală cu aceea a luminii care a acționat. Undele luminoase sunt preschimbate astfel în radiațiuni electrice corespunzătoare.

Chipul în care acest „ochi” funcționează, spre a transmite figura unui om prin firul telegrafic sau prin eter, nu e decât o adaptare a metodelor perfecționate, pentru transmiterea fotografiilor. Figura se împarte mai întâi în 2500 de pătrățele, care pătrățele sunt așezate apoi în rânduri paralele. O rază unică de lumină măsură după aceea figura, înlăturând unul câte unul

Antena

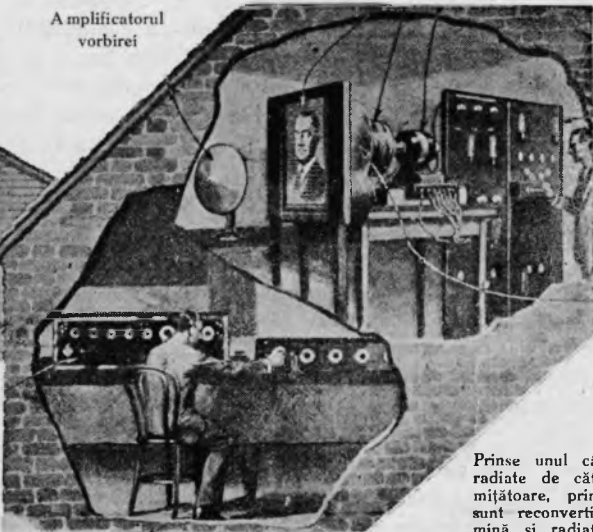

Receptorul de o sensibilitate extraordinară a radio-aparatului primește semnalele

Tubul cu neon care produce figura pe pânza semitransparentă

Distribuitoarea curentului

Motorul de sincronizare

Stațiunea receptoare

Prinse unul câte unul pătrățelele radiate de către stațiunea transmițătoare, prin fluxuri electrice, sunt reconverțite în unde de lumină și radiate pe pânza semitransparentă, după cum e arătat mai sus, reproducând imaginile originale

pătrățelele. Celula foto-electrică „vede” fiecare fragment care a fost luminat și după cum acel fragment a produs lumină sau umbră, aceștia se transformă în radiațiuni electrice. Aceste radiațiuni sunt aruncate în eter, sau transmise pe fir într-o ordine stabilită. La stațiunea de recepție, aceste radiațiuni sunt primite una câte una și retransformate în pătrățele vizibile de lumină prin acțiunea lor asupra unui tub special plin cu un gaz. Cu o precizie extraordinară, aceste semne luminoase își recupără pozițiile lor relative, cu atâtă exactitate încât reconstituiesc o asemănare perfectă, în mozaic, a figurii originale.

Am putea asemui operațiunea cu o acțiune care ar îmbucătăți fața cuiva în 2500 de bucăți, ca să le trimită apoi în aer și aceste bucăți s'ar readuna, la o oarecare depărtare, ca să formeze din nou o față asemenea aceleia din care au fost tăiate.

Deosebirea între trasmisiunea fotografiilor și televiziunii stă numai în iuțeală. Trasmisiunea unei imagini fotografiate cerea câteva minute, televiziunea însă, care este o trasmisiune de numeroase imagini, în succesiunea ordonată, nu are nevoie, asemenea cinematografului, decât de o secundă pentru trasmisiunea a 16 fotografii, una după alta. Prin sistemul inventat, se trasmite până la 18 imagini pe secundă. Cu alte cuvinte, de 18 ori pe secundă, cele 2500 de fragmente în câte se împarte fața unui om, așezat înaintea receptorului, și peste care cade raza de lumină, transformată în radia-

luna foto-electrică înregistrează variațiuni în lumină și umbră, și le transformă în curenți electrice.

Se înțelege că mișcarea razei de lumină nu se poate vedea cu ochiul nostru, deoarece aparatul se învârtă atât de iute, încât fața întreagă este luminată în mai puțin de a 18 partea dintr-o secundă. Rotirea plăcii se face atât de repede, încât fața comediantului ne apare ca scăldată într-un val de lumină. Ochiul electric poate urmări însă fiecare mișcare.

Curentul electric produs de înregistrarea acestui „ochi” e prea mic spre a transforma ceea ce vede în unde electrice. De aceea el trece printr'un tub vid, care să-l amplifice și în care devine de 5 milioane de miliarde de ori mai mare. De aci trec în antena stațiunii 3XN, de unde impulsul electric, mărit, zboară în eter pe spinarea unei unde radio-electrice, sub forma unei „imagini zburătoare” a figurii comediantului din laborator.

Undele radio-electrice, prinse de antenele receptoare, la sute de kilometri dela locul unde s'a produs trasmisiunea, se refac, în unde luminoase și apar în fața observatorului. Aceasta stă în fața unui cabinet mic, care cuprinde o pânză semi-transparentă de 5 cm. lungime și 8 lățime. Pe această pânză fața comediantului va apărea tot atât de vie ca și când ar fi apărut în persoană, iar vocea sa e auzită prin ajutorul aparatului radiofonic.

Ceea ce se petrece însă, îndărătul micii bucăți de pânză, merită să fie relevat. Ajungând la antena receptoare, radiațiunile imaginii sunt prinse și amplificate, aproape în același chip ca și în cazul recepțiunii radiofonice. După aceea radiațiunile televiziunii trec printr'un tub, plin cu gaz neon, în care se găsesc doi electrozi. Când prin acești, electrozii trece un curent electric, orice radiațiune, face gazul să se roșească. Unda luminoasă, care se produce, este mai tare sau mai slabă, după cum radiațiunea sosită e mai puternică sau mai domoală. Variațiunea de intensitate a acestei radiațiuni, depinde de variațiunea de intensitate a fragmentului luminos, reflectat de figura comediantului, din stațiunea de trasmisiune.

Intre raza luminii neonice și pânză, se găsește de asemenea o placă perforată, identică cu cea de la stațiunea trasmisitoare și care se roșește, cu aceeași iuțeală ca și cea dintâi. Prin deschiderile acestei de a doua plăci, fiecare fragment de lumină se reproduce pe pânză, într'un loc precis și într'un anumit timp, așa încât alcătuiește aci, din nou, imaginea originală.

Dacă spectatorii sunt numeroși, pentru ca toți să poată vedea chipul trasmis, se mărește pânza, iar tubul cu neon se prelungeste și el, îndoindu-se de mai multe ori, spre a forma un cadru dreptunghiular. Tubul se împarte în 2500 de porțiuni mici, așezate în 50 de linii paralele, fiecare porțiune corespunzând unui fragment al figurii, emis de celula fotoelectrică, din stațiunea trasmisitoare.

Fiecare din cele 2500 de secțiuni ale tubului cuprinde câte doi electrozi, cari stau în legătură cu un aparat, care să permită producerea sau oprirea curentului electric. Intregul tablou se găsește montat pe o roată, care se rotește la fel cu placa din stațiunea de trasmisiune. Pe măsură ce o porțiune din imagine sosește, ea e trasmisă exact firului care conduce la secțiunea corespunzătoare pe pânză. Deoarece în acel punct radiațiunea trece prin electrozi, aceștia vor produce o rază de lumină, care se așează în același loc și cu aceeași intensitate, ca și punctul corespunzător de lumină de pe chipul original, care a fost trasmis.

De 18 ori pe secundă, fiecare din aceste mici secțiuni strălucesc astfel, pe rând. Succesiunea acestor scilipiri de lumină, este atât de repede, încât ochiul omenesc nu le poate deosebi. Observatorul nu le mai vede ca o serie de scântei deosebite, ci ca o imagine completă. Imaginea

Publicul dorește emoții...

ORICE meserie are riscurile ei, din fericire în general pericolele sunt rare și de natură pur fizică. Actorul de cinematograf însă, care joacă în filmele, așa numite de senzație, își pune adesea viața în pericol și nu trebuie să-și piardă niciodată curajul și stăpânirea de sine, dacă nu vrea să sufere consecințe grave.

O mare parte din publicul de cinematograf, mai ales aceia din orașele mari, iubește filmele care prezintă pe cât e cu putință întâmplări din viața puțin obișnuite, situații care să-i țină creștii încordați. În această categorie sunt filmele de senzație, în primul rând. La facerea lor se dedică aproape exclusiv, unii regisori, du-

Căzut de pe cal, călărețul s'a oprit de un trunchin de copac, în vreme ce calul gonește nebun, mai departe

Intre cer și pământ. Cinci minute de groază deasupra prăpastiei

Bărbatul în foc (Pompierul)

pă ce au căpătat suficientă experiență despre senzațiile artistice de circ și de varietate care impresionează mai mult publicul.

Un film bun de senzație, care prezintă acte de bravură, va fi totdeauna de efect, pentru că niciodată nu-și greșesc ținta acțiunile bazate pe prezentări fotografice originale și pe un tempo greu de urmărit. Spectatorul, în acest caz, este fascinat și ajunge la aceea stare de încordare pe care o dorește regisorii.

De sigur că cea mai mare însemnătate, în asemenea filme, o au regisorii, cari conduc situațiile de îndrăzneală în așa fel încât să țină în palmă publicul obișnuit al acestor filme, dând

apare, fie direct pe tub, fie pe pânza semi-transparentă.

Sistemul este cam același pe fir ca și prin eter. Succesul depinde în cea mai mare măsură de sincronismul motoarelor, care conduc aparatele, atât la stațiunea de trasmisiune, cât și la cea de primire. Fără de o precizie perfectă, miile de particule luminoase nu și-ar găsi locul lor, la vreme, și s'ar produce o confuzie de nedescris. Pentru înlesnirea sincronizării, se așează un motor secundar, numit motorul guvernator al motorului principal, în fiecare stațiune.

În televiziunea prin radio, procesul sincronizării se controlează cu ajutorul unor metode diferite, de aceea întrebunțate pentru actuala trasmisiune a fotografiilor.

Oricât de minunată este această nouă căutare a științei, trebuie să

observăm că ea e încă departe de desăvârșire. Sunt de învins încă o mulțime de obstacole, mai înainte ca ea să poată fi pusă la dispoziția marelui public. Unul dintre obstacolele, cele mai de seamă, este și faptul că nu se pot trasmite imaginile pe pânze prea mari. Observatorii celor dintâi demonstrații au constatat că, deși imaginile erau clare și distincte, pe pânze mici, trasmise pe pânze mari, ele își pierdeau mult din claritate și deveneau apoi un simplu joc de lumini. Experimentatorii constată că, mai înainte de a putea trasmite chipurile, în sălile de cinematograf, pe pânzele obișnuite ale acestora, va fi nevoie să se ajungă la obținerea a 300 mii de fragmente optice, pe secundă, în loc de 45 mii ca în ziua de azi.

O altă dificultate pentru trasmisi-

aparența că totul trăiește și că nu e nici un truc.

Artiștii specializați în filmele de senzație sunt carlo-aldinia, Harry Piel, Luciano Albertini, Douglas Fairbanks, Rod la Roque, Tom Mix și mulți alții încă. Pe când acești artiști, în cele mai multe cazuri se întrec prin calități exclusiv artistice, există un mare număr de actori, care fără să se fi cultivat din punct de vedere artistic, au să se producă în situațiile cele mai periculoase, însărcinarea lor și rolul lor fiind tocmai de a se expune: Luptă corp la corp, sărituri de pe cal, căderi și multe alte, care trebuie să fie făcute cât se poate de natural pentru a înălța publicul.

Adesea se întâmplă ca pericolul să treacă peste voia regisorului: ca puterea focului bunăoară să necesite o intervenție, care nu era în program și dacă baia de apă rece nu lasă altă urmă decât un guturai, actorul poate să se declare foarte mulțumit.

Reprezentarea nenorocirilor omenesti produce cea mai mare senzație a filmului. Dacă de fapt în acest joc nu se prăpădesc oameni, totuși o catastrofă cu dibăcie înscenată, trebuie să se prezinte astfel, ca-și când s'ar petrece lucruri groaznice. Adesea ori asemenea situații critice ies rău și riziul pe care în are artistul trebuie să recunoaștem că face din acțiunea lui, o meserie care nu-i de invidiat.

După naufragiu

Conrad Veidt, în „Cabinetul doctorului Caligary“

Cum a iubit și cum a jucat Duse

Din memoriile senzaționale ale d-nei Georgette Leblanc

D-na Georgette Leblanc, cunoscuta tragediană, cântăreață și scriitoare, scrie acum memoriile sale. În prima parte din acestea, pe care le dăm publicității, vorbește despre Duse și tratează despre soarta comună a acestor două femei neasemuite, a căror viață a fost închinată la două altare: al artei și al iubirii.

DANSA moare!... E imposibil să mai trăiască! Dânsa moare! Astfel mă tânguiam eu fără încetare când acum 20 de ani am participat, pentru prima dată, la montarea piesei „Soția lui Claudius”, de Alexandru Dumas-fiu, în teatrul „Du Parc” din Bruxelles, în care Duse juca rolul principal. Paliditatea ei, pasul său ireal, mâinile sale mișcate cu febrilitate, articulațiile ei rigide, de care mâinile atârnuau ca două flori frânte și mai presus de toate, ceva dureros, care izvora din toată făptura ei: toate acestea mi-au pus un nod în gât și mi-au stors lacrimi.

În cea seară eram întovărășită de o prietenă, care de mulți ani stătea în apropierea Eleonorei Duse și trăia cu dânsa.

În pauză am asaltat-o cu întrebări asupra artei. Mi-a răspuns răsărind, că Duse doarme, ca oricare alt om, că mănâncă și trăiește la fel, că adevărat se simte totdeauna puțin obosită, că tușește puțin uneori, dar în realitate nu e de fel bolnavă.

„O vom vizita după reprezentație”, îmi spuse prietena, „vei vedea ce ființă simplă și minunată este!”

Simplă și minunată: așa mi-o închipuisem! N'a fost ea pe scenă astfel, într-o măsură cum n'a putut fi nici o altă artistă?

În jocul ei ea își dădea viața. Tot astfel, după cum todeauna apărea, în lumina crudă a rampei fără să se vopsiască și fără nici un fel de artificiu, tot astfel își trăia rolurile sale, cu atâta adevăr, încât între sufletul eroinei și al său propriu nu mai exista nici o distanță. Inșă chiar dacă își uita în mod admirabil propria ei individualitate, tot simțai, oricând, o oarecare tristețe, care emana de la dânsa și mă mișca până la lacrimi.

Reprezentăția a fost un triumf. În aceea vreme tragedia italiană era foarte cunoscută în Bruxelles și adorată de public. După terminare ne-am grăbit îndărătul culiselor, dar o cameristă foarte aspră, ne-a oprit în fața ușii lojei ei: „Nimeni nu poate să intre! D-na Duse e pe jumătate leșinată. Doctorul e la dânsa.”

Prietena mea era foarte enervată și intră cu toate acestea în lojă. Imediat se înapoie să mă ia și pe mine:

„Intră, vrea să te vadă!”

Cabina era plină de flori. Duse zăcea, cu ochii închiși, cu buzele albe și nemișcate ca o moartă, întinsă pe divan. Camerista, ingenuă lângă dânsa, îi ținea mâna. Doctorul, plecat deasupra ei, îi dădea să miroase un flacon de esență. Eu am rămas mișcată, în mijlocul cabinei și atunci dânsa deschise pe jumătate ochii și-mi zâmbi:

„Vino, vino... nu-i nimic... te iubesc...”

Am apucat mâna, pe care o ținea în dreptul meu și eram atât de mișcată, încât nu puteam să scot nici o vorbă. Ea spunea încă:

„Te-am așteptat seara la operă”, se ridică apoi din locul său, mă privi de aproape și șopti: „Vreau să stăm de vorbă, despre dumneata... vreau să știu... vino mâine la hotelul meu...”

Am părăsit teatrul, prea mișcată în sufletul meu. Noaptea întregă m'am gândit la vorbele ei și n'am putut pricepe nimic. Cum străluciau ochii ei, cum tremura vocea ei la vorbele: „Vreau să știu! Ce voia să știe?”

Când am pășit, în seara următoare, în hotelul ei, camerista mi-a

eșit înainte: „Doamna e în pat. Dar nu-i bolnavă. Vă așteaptă.”

Odaia era întunecată, perdelele trase opriau intrarea soarelui de primăvară. N'am văzut la început decât două brațe, care se întindeau spre mine. Duse m'a sărutat îndelung și apăsat.

„M'am gândit mult la d-ta”, spuse dânsa.

„La mine?”

Eleonora Duse desemnată de G. Leblanc.

„Da, la d-ta și!” — ea se opri o clipă și vorbi apoi cu o voce de tot schimbă, scandând fiecare silabă „și la dragostea d-tale!”

Mâinile ei frumoase strânsă pe ale mele și auzi aceeași voce, care mă minunase atât de mult în teatru, vorbind despre dragostea mea!

Am început atunci să zăresc, în întuneric, dinții ei luminoși; dar așa fi privit atât de bucurios toată înfățișarea ei. Și ca și când mi-ar fi citit gândurile, dânsa învărti deodată butonul electric.

Infățișarea pe care o avea atunci trăiește și astăzi limpede în amintirea mea. Nici un singur detaliu nu s'a șters. Văd încă locul patului și al dulapului cu oglindă, care îmi trimitea îndărăt chipul și cum cădea lumina clară pe fruntea dânsa: strălucă în plină tinerețe.

Și în vremea aceea, poate să fi fost de vre-o 40 de ani. Cosițele ei negre se respirau în neorânduială pe părul ei, împărțit la mijloc, sclipea ca șerpi drăguți, cu reflexe albastre. Era strâns la spate, desgolea fruntea cu totul și cădea în jurul gâtului, pe umeri, în cascade.

Chipul ei, gâtul și mâinile sale, erau toate tăiate din același fildeș obrazul de abea colorat, buzele slab roze. Întregul lux al acestei guri consta în strălucirea minunată a dinților, după cum toată puterea de atracție a acestui chip se dădora ochilor ei arzători. Ochi ca flăcări negre. Puterea febrilă a privirii, care producea o impresie dublă de nepăsare și de revoltă, de implorare și de poruncă, de ceeace dă orbește și totodată răpește la sine în chip despotice și păstrează până la moarte. Singură această privire cum o zugrăvesc aici, lămurăște, mai bine decât orice cuvinte, convorbirea carea urmat.

„Povestește-mi... te rog povestește. Nu există o oarecare asemănare între cele două iubiri al noastre?” Dar dumneata pari să fii atât de fericită, spovedește-te... voiu face și eu tot astfel... dar după dumneata! Am o inimă atât de sălbatică!”

M'am supus. M'a ascultat cu patimă, fără să-și ia ochii de la mine și întrerupând povestirea mea cu exclamații de aprobare sau de des-nădejde, în vreme ce sufletul său

entuziast și de acum sfâșiat, se arăta în toată goliciunea sa...

„Da, așa este... E în în mersul firesc al lucrurilor, că doi oameni se unesc pe dată, împotriva gusturilor și părerilor lor. Poate că ai dreptate... Acum ai dreptate... Dar mai târziu?”

„Mai târziu?”

„Da, când bate ceasul desamăgirii! Căci sfârșitul fiecărei iubiri este un lucru neîndoișor. Și această conștiință îngrozitoare este aceea care umbrește cele mai frumoase clipe!”

Deoarece n'am răspuns nimic, dânsa mă muștră:

„Se pare că nu înțelegi, ce înseamnă: sfârșitul dragostei. Crezi d-ta că iubirea poate dura dincolo de marginile omenesii, deasupra slăbiciunilor bărbatului? Crezi d-ta oare în fericire?”

„Da, de o mie de ori da! Eu cred instinctiv în fericire, cred într'înă nebunește, fără să știu de ce. Cred de asemenea cu tot gândul meu și dintr'o sută de motive...”

Duse își ascunse fața în mâini și exclamă plină de amărăciune:

„Da, d-ta ești în primăvara iubirii, d-ta! Eu însă de acum în vară... și vara”, spuse dânsa cu lacrimi în voce „este foarte aproape de toamnă!... sfârșitul se apropie!... Se dete într'o parte și arată sub pernă: „Aci, iată, aci adun eu toate scrisorile sale, ele îmi vorbesc în visurile mele, ele vor să mă liniștească, să-mi jure credință! Zădarnic! Nu le cred. Nu cred nimic din toate!”

Tulburarea ei și des-nădejdea ei m'au mișcat și am încercat să o linițesc și s'o incredințez de fericirea pe care o va avea... Dânsul era departe și totuși scria scrisori minun-

Gabrielle D'Annunzio

nate, debordând de iubire... Pentru ce să-l bănuiască fără temei? Dece nu mai credea într'însul?

„Îndoiala d-tale îl întărește și îl doare! D-ta jignești iubirea!”

Dânsa scutura încet capul și mă privi apoi întrebător:

„Poate că n'am dreptate, dar vei vedea mai târziu. Astăzi nu mă crezi. Dar inevitabilul se va întâmpla... Din dedicația unei cărți se poate adesea trage concluzii de sfârșitul amar.”

Dânsa zîmbi cu o tristețe obosită. „Totul trece. A iubi, înseamnă de acum a nu mai iubi!”

Dar din teamă, ca nu cumva să mă indispuină, adăogă repede:

„Dar totul atârână desigur de caracter. Iată, eu, eu am impresia continuă a unei înfrângerii... Cunoști aceea inscripție de pe ceasurile de soare?... „Toate ceasurile te înfrâng. Cel din urmă te omoară!” Vai, eu trăiesc veșnic această oră ucigătoare, care ne rănește adânc în inimă!”

„Această e o greșală mare. Dimpotrivă trebuie să creș veșnic în victorie!... Femei victorioase că d-ta nu trebuie să des-nădăduiască niciodată. Și chiar când ar fi înfrânte și doborâte în țărăni și atunci se pot înalță iarăși și reface cu fericirea sfărâmată, o fericire nouă!”

„Eu nu pot!... Tot ceeace îmi produce bucurie își are rădăcinile în îndoială și în des-nădejde...”

Dânsa mângăie cu gingășie părul meu, ca o soră mai mare iubitoare și spuse cu încheiere:

„Îți urez toată fericirea. Poate o să ai parte de dânsa mai ușor decât mine, căci ai credință într'înă!”

Eleonora Duse n'a făcut niciodată repetiții

Câteva zile după aceea, mi-a făcut o vizită. Dânsa intră surâzând, umită și entuziastă la mine.

„Cât de minunat este aici la d-ta! Cu adevărat un oraș al fericirii!”

Locuiam pe atunci într'o casă

Eleonora Duse

veche, în stil empire, pe aceea piață veche care este cea mai frumoasă podoaabă a Bruxellului. În mijlocul acestei piețe, se găsea un mausoleu admirabil, de modă veche, care fusese clădit în onoarea câtorva martiri și împodobit în permanență cu coroane și flori proaspete. Niciodată nu se auzia aci cel mai mic șgomot. Rar un trecător lăcut.

Casa mea era plină de flori și de lumină, perdele galbene, atârdate la ferestrele înalte, dădeau iluzia soarelui vecinic. Duse era îmbrăcată în întregime în negru, purta o pelerină falăitoare și un buchet de violete la piept. Ea desfăcu florile, cu un surâs adorabil și mi-le dete în mână. În ziua aceea era veselă, dispusă și vorbea îndată despre iubirea ei. Primea de dimineață o scrisoare. Răse și mă numi draga ei invingătoare. Apoi vorbea despre teatrul, pe care-l iubia mai presus de toate. Mă lămurii cum lucra. Întru acestea își duse mâna la ochi și se concentra:

„Lucrez în odaia mea astfel: îmi alcătuiesc rolul încet în gândul meu. În făcere și în singurătate personajul începe să trăiască. Stând într'un scaun, sau culcat în pat cu ochii închiși, îmi construiesc rolul întreg și bucata întreagă. Mai presus de toate, vreau să evit probele. Probeleucid originalitatea actorului, repetițiile nimicesc orice sensibilitate. Când partenerul meu nu poate să izbutească fără mine, sunt gata să vin pe scenă și să-i dau replicile mele, dar nu fac repetiție! Nu fac niciodată repetiție! Cum se pot face oare repetiții!”

În acest punct nu eram de părerea ei. Am încercat să dovedesc, că după mine, probele nu sunt un lucru mecanic și că întrebunțez tot energie în fața mui scaun gol ca și în fața unui ocupat. Dânsa mă privi și oftă tristă:

„Cât de tânără și de puternică ești. Poți asta?”

M'am întrebat mirată, pentru ce vorbește astfel, căci nu avea nici o sărbăcitură pe fața ei albă, nici un fir alb în întunericul părului ei. Mai târziu am aflat, cât de tare se temea de bătrânețe. Chiar atunci, când îmi apăru în întreaga ei frumusețe, se îngrijora, cu gândul la dragostea ei, că nu mai era un copil de 20 de ani.

Un medic?

După această convorbire asupra artei actorilor, am ajuns la convingerea, că Duse era în oarecare măsură un mediu.

Viața psihică intensă, care e trează în oricare artist, era cu mult mai dezvoltată la dânsa, decât la alții. Toate părerile ei despre felul de lucru, chipul în care se identifica rolului, cum îl prelucra numai în singurătate și în gând, groaza ei de probe, care te sustrag friciei de necunoscut, care pot fi întrerupte brusc și astfel o puteau scoate din starea ei de mediu: toate acestea dovedesc, că dânsa se pătrundea astfel de personalitatea rolului ei, încât trăia ceeace profesesele numesc „a doua viață”. Și probabil mă pătrunsesem de aceea stare deosebită, atunci când exclamasem în teatru:

„Ea moare!... Doamne, ea o să moară!”

Și sănătatea ei totdeauna debilă, imposibilitatea pentru dânsa de a juca mai mult de trei ori pe săptămână, crizele ei nervoase, după fiecare reprezentație: toate acestea îmi dovediră, că nu mă înșelam. Merg chiar mai departe și susțin, că pentru acest organism hipersensibil, orice fel de grimare pe scenă ar fi fost o tortură și o cadere brutală în viața reală, în clipa în care dânsa cu adevărat nu mai era ea însăși. Odată mi-a explicat referitor la toaletele ei de teatru:

„Eu hotărâsc cum să fie toaletele la început de tot, înainte de a studia rolul, pentru ca apoi să nu mai trebuiască să mă gândesc la dânsa.”

Și de aceea mi se pare că Duse nu și-a modificat, în nici un rol, eul ei adevărat. Aceasta e și motivul pentru car dânsa, în ultimile reprezentațiuni, a dat pilda unei arte care în mod neobișnuit, nu se dă înapoi, să joace, cu părul alb și cu obrazul decolorat și negrimat, rolurile unei femei tinere îndrăgostite. Ca întotdeauna mai înainte, tot astfel a apărut ea neschimbată până la sfârșit și a triumfat vecinic, fără cel mai mic ajutor fizic: numai pentru că dânsa purta în ea, sufletul omului pe care-l întrupă. Dânsa era de fapt o alta, și pentru ca minunea să fie și mai mare, ea își părăsia încetul cu încetul personalitatea ei proprie, părăsia ocupațiunile ei, se despărția cu totul de viață. Și când cineva ar fi silit-o, în mijlocul unei reprezentațiuni, deodată să iasă din visul ei, eu cred, că s'ar fi îmbolnăvit greu, ca o somnambulă, care e trezită pe neașteptate.

Întâlnirea cu Maeterlinck

Mult mai târziu, mi-a fost dat, pe un alt teren, să constat adevărul concepțiilor mele.

Pe atunci se găsea Duse la Paris și avea dorința ferbinte, să cunoască pe Maeterlinck, a căru opera o admiră. În acel timp însă poetul era ocupat foarte mult cu el singur și de altminteri nici nu era un prieten prea mare al teatrului și nu văzuse niciodată jucând pe marea tragediană. Deci pentru ce s'o viziteze?

Am izbutit însă, cu toate acestea, să-l conving să mă întovărășiască în hotelul „Palais d'Orsay”, în care locuia Duse.

Am găsit-o într'o odaie mare, tapetată cu mătasă galbenă. Numai cele două ferestre mari împrumutau acesteia puțină frumusețe, căci în cadrul lor se cuprindea Sena, Luvrul și copacii aurii de toamnă.

Dela una dintre aceste ferestre vine spre noi silueta ei sveltă, ea mulțumește poetului și râde. Dar cât de palid și des-nădăduit este acest răs! Un fior interior strânge inimile noastre. Conversația lăncește neplăcut. Duse vorbește de Pelloș și de celelalte cărți ale poetului. Dânsul urăște convorbirile literare și d'abia răspunde. Iar eu observ această femeie sărmană, tristă, care s'a învelit în vâluri cenușii, prin care pielea de fildeș întunecată, se strevede; ochii ei sunt fără strălucire, în părul ei negru se amestecă fire albe, și eu n'o mai recunosc. Au trecut zece ani între timp, dar pentru dânsa se pare că vremea s'a socotit îndoită.

Dansa simte că Maeterlinck se plecte și desface încet mâinile împreunate, care strâneau genunchii. Cât de ofițită pare dansa. Mă privește și se ridică deodată, ca și cum ar vrea să scape de o apăsare.

„Vreau să spun servitoarei să ne dea ceaiul!”

Cu aceste cuvinte dansa plecă. Maeterlinck se întoarce către mine necăjit:

„Pentru ce această stingherire zadarnică... Nu avem să ne spunem nimic... Cum se poate socoti această femeie frumoasă!”

Zadarnic încerc să-l încânt:

„Astăzi e cu totul schimbată... Nu știu ce se petrece cu ea...”

Când se înalță, îi iau mâinile întrale mele, încerc să îndrept atenția ei asupra unui lucru. Îi pun o mie de întrebări asupra teatrului. Desamăgirea lui Maeterlinck mă contrariază... eu știu, că în această femeie doarme o ființă plină de un magnetism rar, și vreau să trezesc această ființă.

Și o oră mai târziu totul s'a schimbat: dispoziția proastă s'a șters, între poet și tragediana domnește o intimitate sinceră. S'a așezat încrezătoare pe marginea patului, acoperit cu un baldachin galben, și istorisește acum povești de călătorie. Femeia, care ne primise la început, a dispărut cu totul. În față avem iarăși aceeași creatură plină de farmec și de grație ca acum zece ani, și Maeterlinck e feroc.

Și la ora despărțirii, părăsim cu părere de rău una dintre femeile cele mai încântătoare pe care am întâlnit-o vreodată, în viață. Pe stradă Maeterlinck îmi spune îndată:

„Nu mi-ai fi închipuit niciodată că un om se poate schimba astfel, în câteva minute!... Când am venit era o femeie bătrână! Și acum pare așa, ca și când ar fi de 25 de ani!”

Fenomenul psihic se produse: în focul convorbirii tinerețea, frumusețea și puterea de viață a Eleonorei Duse se treziseră.

Comparație cu Sarah Bernhardt

La moartea marelui tragedian italian am luat încă odată să citesc „Focul”, romanul marelui ei prieten și sperăm, să regăsim, ca într-un mormânt străveziu, iubirea moartă a acestor doi oameni. Dar cu excepția câtorva strigăte de iubire adevărate, prinse de poet, îmi fu greu să recunosc pe adevărații eroi ai romanului, sub atâta povară artistică. Cât de învechită, sentimentală și plicticoasă îmi păru mie această operă! Nu se puteau regăsi nici căeri darurile minunate, care fac din D'Annunzio un poet atât de extraordinar. Iubita pătimașe, care și oferă inima goală și caută puțină sinceritate, ca să-și răcească această inimă febrilă, nu se putea vedea. Și nu se mai înțelege astăzi cum de apariția acestei cărți romantice a putut produce un scandal atât de mare, în lume... numai la sfârșitul cărții, unele pasagii, m'au făcut să aud cum artista povestește poetului ei primele debuturi ale vieții.

Din aceste relatări se vede neîndoios, că Eleonora Duse trebuie așezată într-o categorie cu totul deosebită de artiști, pentru care arta înseamnă ceva supranatural. Este deosebit de interesant de citit ce a simțit, când, ca fetiță mică, a jucat cu părinții ei, cari de asemenea au fost amândoi actori, pe o mică scenă de provincie:

„In urechi îmi sună versurile, ca o voce care nu-mi aparține; se des-teaptă în mine o voință străină, al cărei stăpân nu sunt eu, care însă, oricât m'aș împotrivi, mă silește să fac pași și gesturi, pe care le poncește... Suferințele vieții străine nu se mai trezesc din mușchii feții mele. Aceasta a fost masca, care a început să trăiască în mine... Am deschis ochii mari, aveam o senzație deosebită de frig în rădăcina părului și mi se părea imposibil ca să revin în simțiri... După reprezentarea de teatru, mama mea m'a silit să mănănc, cu vorbe pe care nu-mai dansa știa să le spună. I-am răspuns: „Așteaptă, așteaptă!” dar n'am putut decât să beau o înghi-

tură de apă. Ore neasemuite, când crezi că trupul se frânge în două, spre a lăsa sufletul să iasă, până la cele din urmă margini ale vieții. Cei dintâi pași ai artei i-am făcut cu un simțământ de frică, de oboseală, cu febră și desgust, în timp ce sentimentalitatea mea îmi veni în mod plastic. Aveam o cerință, aproape fizică, către aceasta.”

Maurice Maeterlinck

Mai departe, dansa povestește, cum i-a fost imposibil să mănănce și apoi, spre a face plăcere mamei, a luat o bucată de pâine cu dansa, pe care însă n'a mâncat-o decât a doua zi dimineața, pe când alerga ca o pasăre sălbatică prin câmpii și peste dealuri.

Aceasta e cazul tipic al unui mediu, care nu mai găsește calea către viața adevărată, din poezie, până în ziua următoare, când soarele senin strică farmecul și natura își reia drepturile ei.

Dar pildă rară pentru acest organism, dăruit cu talent, oferă povestirea reprezentării lui „Romeo și Julietta”, la Verona. În acea seară, în arena Veronei, Duse a sărbătorit, la 18 ani primul ei triumf. După reprezentare dansa exclamă mereu, însuflețită și fericită: „Am fost Julia! Sunt Julia!” Alergă nebună prin oraș și cerea să moară. Ba chiar voi să se arunce de pe un pod în apă, când mama o găsi acolo. Hohotind de plâns Eleonora se aruncă în brațele acesteia și voi să strige: „Cât de bine mamă! Acum putem sări amândouă îmbrățișate în apă!” dar nu îndrăzni s'o facă.

În această atmosferă a iubiților din Verona, unde fata plină de însuflețire rătăci pe strade și căută mormântul eroinei, a primit artista simțiminte turburătoare care i-au dat pentru a doua oară conștiința măreției ei tragice.

Sarah Bernhardt

Ce deosebire între extazul artistic obișnuit și această natură de mediu a lui Duse! Se poate lămuri această deosebire cu două nume: deoparte Sarah Bernhardt, de altă parte Eleonora Duse. Aceste două artiste mari sunt tipurile a două naturi artistice, cu totul deosebite.

Două exemple:

La 75 de ani Sarah Bernhardt, juca încă, în mod regulat și continuu, deși nu avea decât un picior, o durere vecinică, chinuitoare, în rinichi și trebuia să lupte, cu o putere de voință nesfârșită, împotriva tuturor neajunsurilor bătrâneții: Aceasta este o minune a artei, tot

atât de mare ca și minunea unei iubiri puternice: o reînnoire durabilă și o trezire a energiei artistice.

Aceasta este o dăruire vecinică, care totodată și ia. O schimbare de forțe necontenită, între public și artist, care în mod reciproc se susțin și se întăresc.

Cât de deosebit ne apare însă Duse, care și când avea 30 de ani nu mai era în stare să dea decât 3 reprezentații pe săptămână! O mai văd încă, în gând, întinsă în patul său: ea nu se plânge de nimic, nu are altă durere decât cea sufletească, aceea a iubirii. Toate forțele, cari de altfel stau la dispoziția artistului și-l fac neobosit, acestea aruncă pe Duse la picioarele iubitorilor.

Nu boala, ci înțețea prea mare a organismului ei, a oprit-o pe Duse să apară pe scenă, mai des.

O altă pildă o oferă marea Rachel, care era o sănătate atât de subredă și delicată, încât tatăl și mama ei, când trebuiau să umble cu o căruță, nopți întregi, dela un oraș la altul, toldeaua erau îngrijorați de sănătatea ei. Dar pe scenă ea a regăsit deodată o energie uriașă, pe care de fapt nu avea în trupul ei.

Aceasta ne amintește problema interesantă a „existenței reale a artistului pe scenă”.

Nu este arta mai presus de toate o exaltare a vieții? Astfel o definesc unii. Cum s'ar putea cere să se pună laolaltă „viața reală” și „exaltarea”?

De bună seamă o viață reală absolută este imposibilă pe scenă, căci chiar o femeie-mediu, cum era Duse, are nevoie de oarecare automatism, care o silește să treacă de marginile rolului ei.

După părerea mea, nu se poate vorbi pe scenă nici de realism nici de minciună. Artă ne transportă într-o stare, care stă în afară de legile inguste omenești.

Mint eu oare, când ridic brațul meu cu grație, sau sunt adevărată când îl smucesc brutal? Întrebări copilărești pentru un artist, care pur și simplu trăiește și acționează pe scenă, plin de o putere dinamică, condusă de legile ei proprii.

Adevărul stă numai în calitățile vieții psihice a actorului și în această privință mi-se pare că puterea Sarahei, în iubirea ei, stătea în artă, pe când aceea a Eleonorei Duse trebuie privită ca patologică. De aci provine debilitatea ei fizică, disprețul ei relativ față de frumusețea exterioară și impresia neobișnuită, pe care o făcea asupra publicului. Prin aceasta se explică existența ei supersensibilă și desnădejdiile ei sentimentale față de realitatea crudă. În sfârșit prin aceasta se explică măreția ei în joc, durerea adâncă bolnăvioasă, care trăia într'însa (fie că era singură sau pe scenă) și negarea „minunii artei” care a însuflețit pe Sarah până la ultima ei suflare.

Dar se va spune: minunea artei, nu este aceasta o minune artistică? Nu, este minunea adevărului transparent, a vieții înălțate, a supra-omenescului, cu un cuvânt: **arta!**

Se poate că publicul preferă viața omenească negrămată: și aci se pot așeza față în față cele două tipuri.

Sarah era tipul artei, Eleonora o ființă neobscinuită.

Georgette Loblanc

HAZURI MOTIVE

— **Ce ți-a venit să te însori și de ce ai luat pe fata cea mică a familiei Ionescu?**

— M'am însurat, pentru că fata avea bani și am luat pe cea mai mică, pentru că din două rele alegi totdeauna pe cel mai mic.

PĂCAT CĂ NU S'A GÂNDIT...

— **Noi nu ne-am certat în căsnicie, decât o singură dată. Am sădit atunci un pom și uite acum ce mare e!**

— **Ti-i-i-i! Ce nu m'am gândit și eu la asta! Aveam până acum a pădure întregă.**

DEFINIȚIE

Tată ce este un parazit?
Tata: „Un parazit este nnul care trece printr'o ușă turnantă, fără ca el să împingă.”

Rubrica Cititorilor

Începând cu numărul de față deschidem coloanele revistei noastre pentru cititori. În această rubrică nouă cititorii vor putea comunica într-o dăruire de interes general. Înființarea acestei rubrici, a devenit pentru noi o necesitate față cu avalanșa de scrisori pe care o primim la redacție. Suntem siguri că marele public va aprecia străduințele pe care le depunem spre a satisface toate dorințele.

Articolul „Oportunitatea” din revista noastră și aparatul d-lui Ștefan Schramco-Constanța

Am citit cu mult interes articolul foarte educativ OPORTUNITATEA, prin care arătați cum fiecare are posibilitatea de a deveni folositor și altora. Ar fi de dorit ca tot tineretul să urmeze îndrumările acestui articol, în special cei cu stare care să-și folosească timpul și avuții lor, pe lucruri mai de laudă și să nu-și consume energia în desfrâu sau în viață lestrăbălată, așa ca să nu fie folositor câtăș de puțin societății și să-și vatăme lor singuri, sănătatea.

Omul n'are nevoie să fie născut

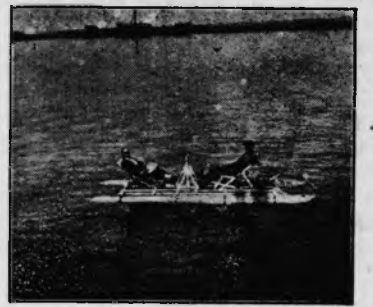
la bicicletă, ci prin pedalare alternativă.

Spre a pricepe mai bine modul de funcționare al aparatului, îmi îngădui să-l descriu amănunțit:

Aparatul se compune din două tuburi cu vid, împărțite fiecare în zece camere separate, ca în caz când unul dintre tuburi s'ar găuri, apa să nu poată pătrunde decât în camera în care s'a produs spărtura, lucru care s'ar putea produce în urma vre-unei ciocniri. Pe aceste tuburi se montează un cadru, fie de lemn, fie de metal pe care se atașează două scaune cu spălar, în care să poată sta comod persoanele care călătoresc. Acestea trebuie să așeze în mod alternativ, pe două pedale. Pedalele sunt aplicate în mijlocul aparatului și sunt legate printr'un cablu de oțel de două brațe dințate, cari la rândul lor pun în mișcare întregul mecanism cu elicea din apă. Aceasta la o pedalare potrivită, poate face până la o mie de ture pe minut.

Aparatul e prevăzut cu o cărmă, și o apărătoare de soare mobilă și demontabilă. De asemenea are o lopată, ca în caz de defectare a mecanismului, aparatul să poată fi adus la țarm.

Orice pericol de innec este exclus, deoarece construcția aparatului e astfel încât nici valurile, nici omul cu voința lui nu o poate răsturna, stând pe dansul.

Aparatul cântărește 42 kgr., și prin perfecționare, ar putea realiza o viteză de cel puțin 15 km. pe oră.

Am cheltuit mult până am adus la desăvârșire acest aparat și actualmente sunt în căutarea unui asociat sau eventual a unui amator care să-mi cumpere brevetul.

Ștefan Schramco

constructor de fier
str. Călugăreni 22. — Constanța.

Scrisoarea unui învățător

Foaia Dvs. ilustrată „Realitatea”, a produs adâncă mulțumire în sufletele cititorilor, atât prin fotografiile admirabile cât și prin preceptele pentru viață și cunoștințele din lumea întreagă.

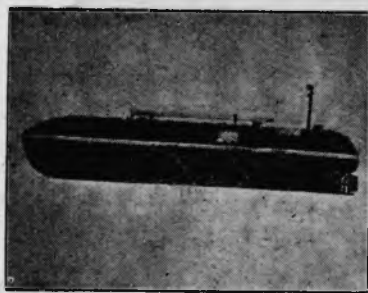
Vă rugăm să fie abonați următorii pe timp de 6 luni: 1. Constantin Bețîșor, învățător com. Cuhnești, județul Bălți. 2. Vladimir Ivanov, seminarist, Seminarul Ediniți, județul Hotin. 3. George Ciobanu, com. Ră-

cani satul Copăceanca, jud. Bălți. 4. Elisabeta Nazarcu, învățătoare satul Chiurt, com. Șofrâncani, jud. Bălți. 5. Iuliana Paraschivoi, învățat. satul Chiurt, com. Șofrâncani, j. Bălți. 6. Voluseiuc Mihail, satul Chiurt, com. Șofrâncani, jud. Bălți. 7. Curteanu Alexandru, satul Chiurt, c. Șofrâncani, jud. Bălți. 8. Ioan Damian, învățător satul Stolniceni, com. Șofrâncani jud. Bălți. 9. Mihail Damian, director al școlii din Chiurt.

Vă mulțumesc

M. Damian

Invenția unui plutonier român

Fotografia de mai sus, ne-a fost trimisă de un d. plutonier în armata română și reprezintă schița unei șalupe pe care a inventat-o.

Inventatorul ne dă detalii că pe bordul șalupei, care poate funcționa cu și fără motor, se poate încălca 6—8 tone (adică 32 de pasageri, un pilot, combustibil și alimente pentru 8 zile). Șalupea poate continua drumul pe orice furtună. Orice înclinare și chiar răsturnare cu coverta în jos nu periclitează viața pasagerilor și nici nu produce vre-un accident. Toate manevrele se execută de un singur pilot.

Inventatorul vrea să-și pună invenția sa în valoare și e dispus să conducă lucrările de efectuare și punere ei în valoare.

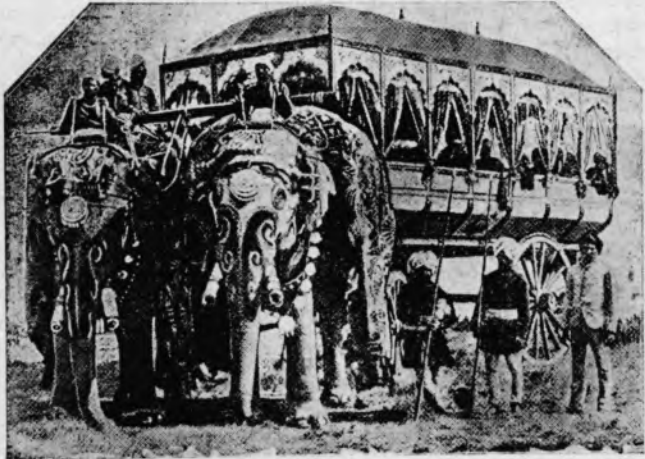
Modernismul European este disprețuit de India fastuoasă

DINTRE națiunile răsăritene indiene, mai mult decât alții, sunt hotărâți să reziste progreselor mașinismului și stăruiesc în metodele vechi. Este adevărat că a pătruns și în India, mai ales în orașele mari, lumina electrică, telefonul, automobilele, fonografele și chiar telefonul fără fir, dar acestea în măsura dorită de europeni, după nevoile lor. Indigenii din India și mai ales aristocrații, disprețuiesc aceste mijloace.

Ca pretutindeni și în India, există capitaliști, cari au averi atât de mari încât și-ar putea îngădui luxul celor mai frumoase automobile din lume, dar aceștia, când vor să călătorească, se slujesc de mijloace de locomotivă atât de fastuoase, încât automobilul rămâne de tot în urmă. Este adevărat că un auto-

ciule. Dacă în Europa, în America și în multe părți ale lumii, cei bogați și cei săraci sunt îmbrăcați cam la fel, în India, la fiecare zece pași, întâlnești oameni îmbrăcați deosebit unul de altul. Mahomedanul de vază, umbliă îmbrăcat în vestmintele sale largi, care ar putea înveli cinci oameni; funcționarul guvernului Bengalez poartă un vestmânt asemănător rochiei femeiești, numită dhoti; comercianții își încrețesc părul, după cum făceau evreii din antichitate; cerșetorii își ung trupul cu nămol. Pe unii îi vezi purtând cămăși numai până la mijloc, lăsând pânțele gol, alții își arată o parte sau alta a trupului, învelindu-se în chipuri diferite.

Alături de această împetritură de vestminte, se ridică templele și

Trăsura Maharajahului din Rowah Darbar

mobil merge mai iute ca un elefant, dar aristocratul indian își spune: „La ce se mă grăbesc?”

Maharajahul din Rowah Darbar are o trăsura minunată, mai mare decât un vagon de tren, sculptată și împodobită de cei mai iscusiți artiști, de o frumusețe neîntrecută și trasă de 2 elefanți mari, înhamăți cu aur și argint și împodobiți cu perle și pietre nestimate. În zilele de sărbătoare, când Maharajahul iese la plimbare, trăsura sa este înconjurată de un număr mare de soldați și de servi, de oameni de casă, cari curăță stradele, pe care urmează să treacă puternicul stăpânitor.

Dintre trăsurile indiene, de bună seamă cele mai mari și cele mai frumoase sunt trăsurile „Jagan-nath”, acoperite cu palmieri. În zilele de sărbătoare aceste trăsuri sunt trase de o mie dintre credincioșii stăpânului, cari socot drept un privilegiu faptul de a li-se îngădui să se înhame la aceste căruțe pe care le trag prin stradele principale, în aclamațiile frenetice ale mulțimii.

Nici în ce privește îmbrăcămintea, indienii nu vor să cedeze. Ei stăruie în portul lor național, după cum stăruie în obiceiurile lor so-

ciile. Dacă în Europa, în America și în multe părți ale lumii, cei bogați și cei săraci sunt îmbrăcați cam la fel, în India, la fiecare zece pași, întâlnești oameni îmbrăcați deosebit unul de altul. Mahomedanul de vază, umbliă îmbrăcat în vestmintele sale largi, care ar putea înveli cinci oameni; funcționarul guvernului Bengalez poartă un vestmânt asemănător rochiei femeiești, numită dhoti; comercianții își încrețesc părul, după cum făceau evreii din antichitate; cerșetorii își ung trupul cu nămol. Pe unii îi vezi purtând cămăși numai până la mijloc, lăsând pânțele gol, alții își arată o parte sau alta a trupului, învelindu-se în chipuri diferite.

Alături de această împetritură de vestminte, se ridică templele și mormintele splendide, ale acestui popor numeros. Nimic nu se poate asemui cu minunatul templu al lui Taj-Mahal, marele inspirat al indienilor. Ridicat lângă fortul Agra, pe malul râului Jumna, în acest templu se adună odinioară toată averea Indiei și a Persiei. Vrednic de menționat este și palatul lui Jaham Sah, clădit în Delhi și ai cărui pereți sunt numai din marmură, albă, sau galbenă, adusă din minele sfinte ale Rajuputaniei. Acest palat are o boltă din aur și argint și zidurile sale sunt sculptate în înflorituri artistice.

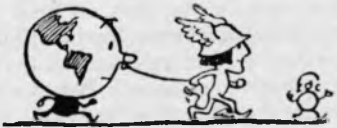
Se înțelege că există oarecare disonanță între factura vehicului modern, automobilul și aceste temple și monumente admirabile. La fel există disonanță între fluierul sirenelor și rugăciunea pioasă a mahomedanilor.

Fără îndoială că și India, curând, ca toate celelalte țări de pe glob, va fi, în cele din urmă, „automatizată” sau „mașinată”, dar aceasta nu se va putea face atâta vreme cât rajahii vor dispune de averile imense pe care le au azi, atâta vreme cât puternicii Indiei vor ține la tradițiile lor și vor prefera fastul lor barbar, confortului și vitezei moderne.

GA ACASA

Un negru, tânăr, a stărnit o enormă senzație, la Paris, zilele trecute, plimbându-se pe Bulevardul Montmartre, gol ca Adam. Dus la Poliție, negrul a declarat, prin tălmăciu, că aparține unui batalion de africani. În fața autorităților militare, întrebat de ce se plimbă gol pe stradă, negrul a scos dindărătul urechii un bilet, prin care: „Soldatul Gun-Tint este învoit pe o zi, având dreptul să umble în hainele sale civile.” Soldatul a urmat indicațiunile permisului.

D-l Pungă, un alt imboșățit de r..., a făcut de curând o călătorie de zece zile pe coastele Africei. În-tors acasă, un grup de prieteni au venit să-l vadă și l-au rugat să le povestească ce minunății a văzut pe acolo și ce descoperiri a făcut. Foarte bucuros că poate să-și arate cunoștințele, Pungă începu:

— Dragii mei! Pe apă am mers numai cu vaporul, un vapor foarte mare. Africa e o țară atât de mare că n-o poți cuprinde cu ochii. Soarele și luna de acolo sunt tot așa de mari ca soarele și luna de la noi, numai că soarele acela din Africa arde așa de tare că toți oamenii se rumenesc și se fac negri ca măslinile. Din cauza asta mi-a fost teamă să mă mai dau jos depe vaporul care plutea ca o pană pe apa mării. Dar ceiace e mai extraordinar e că am suportat o căldură de 300 grade!

— Dar cum e posibil una ca asta, d-le Pungă? întrebă un prieten de-abea ținându-se de răs.

— Foarte posibil dragă: în zece zile, câte 30 grade pe zi, nu fac tocmai 300 grade, în total?

NU SE POATE

— E o adevărată minune, Stai comod în fotoliu, fumezi pipa și ascuți prin radio știrile din lumea întreagă. Eu cred că, încetul cu încetul, ziarele o să fie înlocuite de radio.

— Asta-i imposibil!

— Dece?

— Cu radio nu se pot împacheta lucrurile.

INTREBARE POTRIVITA

„Călătoria mea prin Africa a fost bogată în aventuri. Odată, pe când poposiserăm în stepă, am auzit un șgomot neobișnuit. Am tras un glonte de pușcă, la întâmplare, în întuneric și când ne-am uitat mai aproape, un leu zăcea — mort.”

O voce din auditoriu: „De câta vreme era oare mort acolo?”

RAȚIUNEA LUCRURILOR

— Atunci te minunezi așa tare, că trenul are totdeauna câteva ceasuri întârziere? Dar ce crezi dumniata, pentru ce s'au făcut săli de așteptare?

— Păi, par'că 'n luna trecută îți lipsia piciorul drept?

— Adevărat, conia dragă, dar trebuie să folosesc și cealaltă ghiafă!...

ORCHESTRA UNUI OM

UN OM SINGUR, CARE CÂNTĂ DEODATĂ DIN 22 DE INSTRUMENTE

ACEST lucru, e dela sine înțeles că se petrece în America, țara tuturor invențiilor originale. În această țară există și bani și libertate, și aceste sunt condițiunile pentru ca să se poată pune în aplicare gândurile cele mai năstrușnice.

Într'un congres ținut mai zilele trecute în Atlanta (Georgia); d. S. L. Norris din Dalton s'a produs cu o orchestră, pe care inventatorul o numește „orchestra unui singur om” și care este un aparat cu 22 de instrumente.

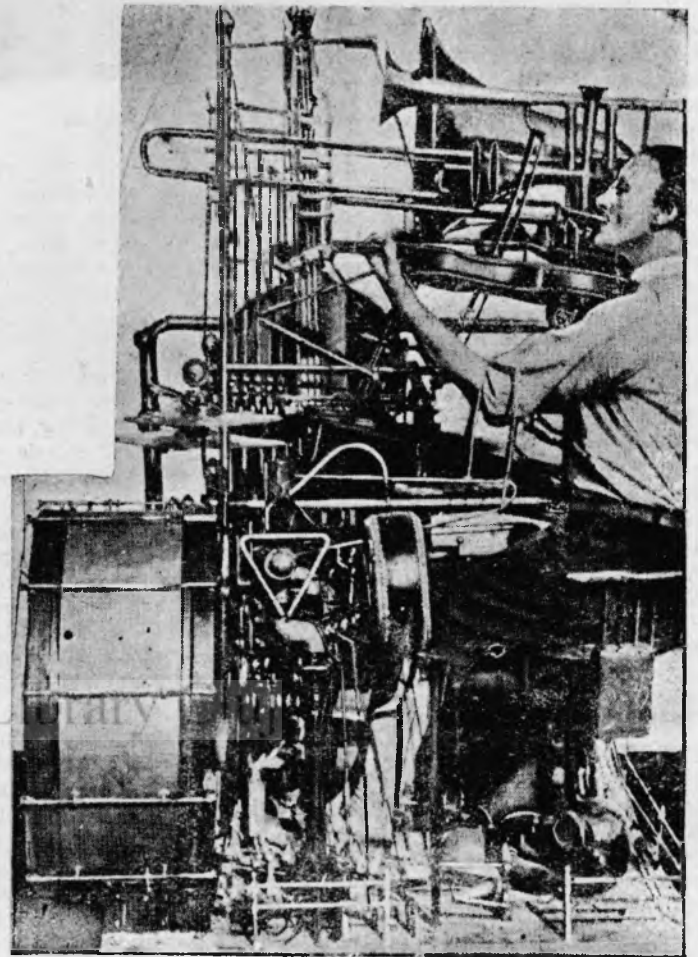
D. Norris a lucrat timp de 2 luni de zile la construcția acestei orchestre și opera sa a surprins pe toată lumea. Aparatul său a demonstrat că este cu puțință să se cânte deodată cu vioara, chitara, clarinetul și un instrument, care înlocuiește contrabasul.

lat până acum. Ea conține sutele de părți, luate din mecanismele locomotivelor și automobilelor.

Cel dintâi concert, dat de către inventator, care totodată este și muzician și mecanic, a avut un succes enorm. Spre a pune aparatul în funcțiune, muzicantul în'ebuințează, în același timp, gura, mâinile, picioarele și genunchii. Mașina are un amplificator și o surdina, care să împiedece toate sunetele în afară de cel al instrumentului. Sunetele pe care le produce sunt perfect clare și muzicale.

Nu e probabil ca invențiunea d-lui Norris să ia un avânt prea mare, deoarece foarte puțini muzicanți vor fi în stare să învețe înăunirea acestei orchestre extraordinare.

Inventatorul se străduiește acum

De 7 ani d-l Norris e preocupat de ideea unei orchestre, care să nu necesite decât un singur om. Această orchestră, nu este instrumentul de jazzband obișnuit, ci într'adevăr întovărășirea de instrumente, care alcătuiesc orchestrele cunoscute. Noua mașină perfecționată, întrece toate cele similare, câte s'au inven-

sa găsiască mijlocul de a pune aparatul său în funcțiune prin electricitate așa încât să nu mai fie nevoie de ajutorul omului. Dacă va reuși, atunci nouă orchestră va revoluționa lumea muzicală, căci va putea fi utilizată oricând și de oricine, în primul rând la teatre și la cinematografe.

„Pentru ce-l arunci iarăși în apă?”

„E unicul pește din lac... și vreau să-l prind și mâine...”

Teatru · Muzică · Artă

Teatrul Național din Cluj · Teatrul la Craiova

Măine seară Teatrul Național și Opera Română din Cluj, își deschid larg porțile începând desfășurarea unei noi activități teatrale, sub imboldul unui vechiu și energic om de teatru, d. Victor Eftimiu.

Fără îndoială că această stagiune nouă, înseamnă pentru Clujenii lipsiți de senzații, un mare eveniment și toți iubitorii de artă românească, așteaptă cu înfiorare deschiderea.

Ca unui ce cunoaștem puterea de voință a d-lui Eftimiu, cât și marile sale merite artistice, suntem siguri că în curând vorbele spuse la Timișoara „N'am venit să fac politică, ci operă culturală“, vor fi traduse în fapt, spre satisfacția spectatorilor dornici de artă adevărată și în profida nelincăzătorilor.

De cum a venit d. Eftimiu, ce-și asumase greaua sarcină de a schimba din temelii rosturile cuibărite pe aci, a luat o sumă de măsuri, cari în istoria teatrului românesc de după război, vor fi înscrise cu laudă, și vor trebui să-i preamărească numele.

Dacă înprospătarea trupei cu o sumă de elemente noi, constituia o necesitate pentru executarea noului program, dacă aducerea unor directori de scenă consumați, însemna acoperirea unui gol adânc simțit de actor și spectatori, dacă îmbunătățirea soartei materiale a artiștilor, alcătuită un act de umanitate și dreptate, în schimb reglementarea trupelor minoritare și desrobirea teatrelor din principalele orașe ale Ardealului, însemnează un mare pas, făcut spre mai binele neamului românesc!

Minoritarii, au pornit o vijelioasă campanie de presă împotriva d-lui Eftimiu, dar aceste atacuri cu cât sunt mai îndârjite, cu atât mai mult dovedesc că măsurile directorului general dela Cluj, sânt în folosul românismului.

Nu ne miră pornirea minoritarilor, pe noi, care-i cunoaștem. La ei plângerile au devenit obișnuință. Îi rugăm însă să-și amintească numai că sub regimul lor, românii de aici, n'aveau nici o trupă de teatru, iar ei aveau atâtea, că orice manifestare a sufletului românesc era strivită cu cruzime, în vreme ce lor le sunt toate îngăduite.

Oare nici azi, când printr'un act de netăgăduită dreptate istorică ni s'a redat ceiace era al nostru, să nu avem dreptul de a ne desfășura necesitățile vitale ale neamului românesc?! Oare și azi se mai cred în drept să ne oprească?!

D-lor minoritari le recomandăm să privească obiectiv trecutul și suntem siguri, că atunci vor ști să prețuiască cinstit prezentul!

În locul defăimărilor și vaetelor nejustificate, ar fi mai nimerit să întindă o mână prietenească și loială d-lui Eftimiu, care le-a oferit atât de bine voitor cel mai larg și neprecupețit sprijin, și să pornească la drum cu gândul unei munci așezate și rodnică, spre binele și înălțarea conlocuitorilor noștri, pe care noi, o mărturisim cinstit, îi dorim cât mai superiorizați, fiindcă suntem siguri că atunci vor ști să ne înțeleagă mărinimia. Dp.

Arzând vechea clădire a Teatrului Național din capitala Banilor, Direcțiunea a angajat imediat sala cinematografului Modern, amenajând-o pentru spectacolele de dramă și comedie, ale acestei stagiuni. Deschiderea se va face la 1 Noembrie a. c. cu „Trandafirii Roșii“ poemul d-lui Zaharia Bărsan, piesa care de altfel și în anul 1919, sub direcțiunea regretatului Director Oleanu, a mai fost jucată la Craiova. Azi poemului d-lui Bărsan, i se face o montare nouă, cum și o nouă distribuție.

Repetițiile se fac în cele două săli ale Prefecturii județului, unde se află de altfel și biourile Teatrului ars, săli puse la dispoziție de binevoitorul prefect Craioveanu.

Sub direcția de scenă a d-lor Demetrescu Dan și E. Bobescu se mai repetă pentru stagiunea ce vine: „Amorul Veghează“ de Flers și Caillavet, „Burghezul gentilom“ de Molière, „Profesorul Starțin“ de Andreev, „Crimă și pedeapsă“ după romanul lui Dostoievski, ce poartă același nume, „Arleziștii“ de Al. Daudet, „Ministrul“ de Gh. Brăescu, etc.

Primăria orașului Craiova, a și desemnat locul, unde se va înălța curând noul templu al Thaliei și Melpomeniei.

Clădirea se crede că va costa 80 milioane lei și se va bucura de toate inovațiile tehnice, aduse marilor scene din apus. Așa că peste puțin timp, Craiova, careia i-a ars cel mai vechiu teatru dela noi, va poseza cel mai modern local teatral din România. D. Șt. Boțoiu, actualul director, depune mari stăruinți, ca această operă să se înlăpătească. Îi dorim să-și realizeze cât mai grabnic gândul.

Naționalul din Craiova, pe unde au trecut făcând ucenicie, aproape toți marii artiști ce i-au avut neamul nostru, trebuie să existe, spre fala Oltenilor, ce știu să-i înțeleagă menirea.

Teatrul la Iași

Teatrul Național Ieșean și-a deschis porțile în seara de 28 Septembrie a. c. cu piesa „Ovidiu“ de V. Alexandri. Timpul scurt dela deschidere, până la apariția noastră nu ne permite să împărțăm cetitorilor părerile asupra interpretării și montării, piesii istorice a bardului din Mircești. O vom face în numărul viitor.

Repertoriul anului acesta, după câte ne spune d. B. Penescu, directorul teatrului, pe lângă o sumă de traduceri din marii autori dramatici străini, traduceri selecționate cu grijă, va înscrie și cât mai multe piese originale. Se vor juca „Voluptatea onoarei“ de Pirandello, autorul italian, azi „en vogue“ în toată lumea, „Veșnicul ianăr“ de Enghel „Hedda Gabler“ de Ibsen, „Seara cea grozavă“ de Leopold „Kampf“, „Răzvrățita“ și „Prostul“ de Ludvig Fulda, „Noaptea regilor“ de Shakespeare, „Medicul în dilemă“, comedia lui Bernard Shaw, jucată în trecut și la Naționalele din București și Cluj, „Legea iertării“ de Leandro, etc.

Iar dintre celea originale, menționăm deocamdată: „Migrena asiatică“ de colonelul Manolachi, „Smintitul“ comedie într'un act de Leon Lefter, „Comedia morții“ de Adrian Pascu, „Jucăria Dracului“ satiră politică în 3 acte de Sandru Teleajen și „Andreea“ de d-na Paula Petrea.

În ultimul timp, Ministerul Artelor, printr'un ordin, a interzis reprezentarea piesei „Seara cea gro-

zavă“ de Leopold Kampf. Cunoscuta lucrare revoluționară a autorului polonez, a mai fost interzisă de altfel în țara noastră și în trecut, când compania Davila intenționa s'o joace. Prin plecarea unor artiști ieșeni la alte teatre, Naționalul din capitala Moldovei, s'a văzut nevoit să înscrie în repertoriul actual stagiunii, în majoritate numai comedii, întru cât ansamblul rămas, este alcătuit aproape în întregime din actori comici.

Teatrul la Cernăuți

Intemeetorul teatrului Național Bucovinean, a revenit la direcția acestei instituții.

De data aceasta d-sa găsește Teatrul intrat pe făgașul drumului bun, în urma organizării solide ce i-a dat-o predacesorul, d. Dragoș Protopoulos. Dlui Berariu nu-i revine decât sarcina, să ducă spre culmele desăvârșirii, instituția, ale cărei temelii d-sa le-a pus înfruntând atâtea piedeci, și care fostul director a consolidat-o cu atâtea merituosă răvănă. D. Berariu, care își iubește teatrul ca pe un copil al său, ne anunță pentru stagiunea aceasta pe lângă îmbunătățirile ce le-a adus și un repertoriu, merit să satisfacă toate exigențele.

Stagiunea se deschide Sâmbătă, 22 Octomvrie a. c. (din cauza reparărilor ce se fac scenii) cu piesa istorică „Viforul“ de Barbu Delavrancea, cu d. Critică, în rolul lui Ștefăniță Vodă. D. Critică, un valoros artist fost la Naționalul din București, a fost angajat anul acesta ca actor și director de scenă la Naționalul Cernăuțean.

În repertoriu sunt înscrise: „Răzvan și Vidra“ pentru comemorarea lui B. P. Hășdău și „Frumoasa aventură“ pentru comemorarea lui Robert de Flers, marele prieten al românului.

Apoi „Desrădăcinații“ de St. Balolomir (un nou actor dramatic român), „Irena“ comedie în 3 acte de Adelina Pascu, „Avarul“ de Molière, „Pipalioni“ și „Leul ghimpat“ de Bernard Shaw.

„R. U. R.“ de Carol Czapiek, o piesă ciudată, ce va stârni senzație, Unchiul Voinea de Cehov, „Prometeul“ de V. Eftimiu, „Scrisoarea pierdută“ de Carogiale, „Aripile frânte“ de A. de Hertz, „Păcatul“, de d-na Perescu, „Amedeu Stânjenel“ de Rodan și Vlădoareanu, „Strigoii“ de Ibsen, „Clopotul scufundat“ de Gherhardt Hauptmann, „Poveste de iarnă“ de Shakespeare, „Senzație“ de Galsworthy, „Jubitul“ de Jacques Devald, „Fiecare cum vede“ de Pirandello, etc.

Autorul dramatic englez B. Shaw care se bucură de atâtea faimă mondială, observăm că a început să câștige treptat și scenele românești. După Candida medicul în dilemă, soldatul de ciocolată, azi vedem înscriindu-se în repertoriul teatrelor noastre mereu alte lucrări datorite marelui satiric. E un sem bun. Denotă că publicul începe să guste și teatrul sănătos, iar lucrările ușoare, destinate teatrelor de bulevard, rămân să fie jucate numai pentru un anumit public, frivol și superficial.

Teatrul la Chișinău

În acest teatru, ca anul trecut la Cluj, bate un vânt ce tinde să-l surpe. O parte din actori a plecat, altă parte a demisionat, iar cei rămași se îndeletnicesc mai mult cu intrigile de culise, decât cu repetițiile. Directorul, care e destul de cu-

Să facem cunoștință...

Ivan Petrovitch

Locotenent în film — Locotenent în realitate

CUMPATAT în privire, grațios în mișcare, dotat cu un talent excepțional și stăpân pe ceace face, Ivan Petrovitch și-a transformat debutul în succes, 24 de ore după premiera filmului Koenigsmark.

Cine nu-și amintește pictorul Bernier din „Femme Nue“ sau locotenentul Domèvre din „Castelana Libanului“?

Ivan Petrovitch, simaticul partener al Alicei Terry din Jardin d'Allah, s'a născut la Novi-Sad în

tează rolul principal din Un Coștium. Partenera sa, în nume sortit a deveni celebru, era Arlette Marchol.

Mai târziu, sub conducerea lui Germaine Dulac crează în America un poet englez.

Americanii, interesați de aproape în tot ce privește evoluția europenilor, făcură pe Petrovitch — prin intermediul lui Rexa Ingram — să semneze un contract pe cinci ani cu Metro-Goldwyn-Mayer. S'ar putea crede că Rex Ingram turnând numai un singur film pe an l-am vedea pe Petrovitch foarte rar pe ecran. Însă, spre fericire, Marco de Gastyne ne prezintă în capul interpretilor din Castelana Libanului pe Ivan Petrovitch care face din locotenentul Domèvre o creațiune perfectă.

Turnează apoi Magicien sub regia lui Ingram cu Alice Terry și Lillian Gemier. Fără a face pauză începe La Femme Nue unde interpretează rolul pictorului Bernier.

Pentru a face din Bernier ceace trebuia să fie, Petrovitch închirie o mansardă în parcul Luxemburg de unde putea admira frumusețile naturii, fiind în afară de toate un pictor de talent. Ba mai mult, râia doar cu câțiva franci pe zi pentru a-și însuși mediul corespunzător. Performanța succesului din acest film îl făcu să rămână pe lângă Leonée Peiret sub a cărui regie interpretează din nou rolul unui locotenent în Morgane. După terminarea lui Petrovitch își continuă drumul succeselor prin incredita-lea rolului principal din Jardin d'Allah, având ca parteneră pe Alice Tony, iarăși, sub conducerea lui Ingram.

Sportsman, desăvârșit, Petrovitch se ocupa cu automobilism, natație, nepărăsindu-și nici șeua sau partener în obișnuita-i cursă zilnică prin aleile pădurilor ce înconjură Parisul.

Suntem fericiți să împărțăm intenția sa de a nu părăsi continentul pentru „Lumea Nouă“. Îl vom aplauda continuu în roluri frumoase pe cari scribii artei se vor grăbi să-i pregătească.

Alexe Roseu.

Serbia. Debutează, părăsind băncile școlii de arhitectură din Budapesta, cu mare succes la Opera. În timpul războiului, locotenent în garda regală este detașat, în urma unei grave leziuni, la statul major al bătrânului rege Petru al Serbiei. Nereștinut de nimic atrăgător, Petrovitch părăsește uniforma pentru Austria în a cărei capitală, printr'o întâmplare fericită, face cunoștință cu Maurice Verdes, meteor, eu-scene la Sacha. Petrovitch acceptă să apară în film.

Mai târziu, turnând sub direcțiunea lui Joë May, întretine relații amicale cu soții Leonce Pevie.

Bănuind ce s'ar putea sioate din acest artist, îi propisera rolul locotenentului Hagnen în Koenigsmark. Petrovitch semnă angajamentul.

În urma ineptizabilului succes al acestui film, Guarino îi încredin-

Între Camarazi

În citadela cinematografului cea mai bună cordialitate domnește între artiștii cari și-au câștigat facoarea publicului. Deaceea când

la dreapta, în clișeu de mai jos, pe Marie Prevost, Lilyan Fashman, Seena Owen, Priscila Dean și Marguerite de la Motte, care și-a în-

Marie Prevost a apărut pentru prima oară în noile studiouri Metro-politane, ceilalți „stari“ cari au mai lucrat acolo, i-au oferit după împrejurări un ceai. Vedeti dela stânga

trerupt lucru pentru a veni să-și salute compatrioata. Între Seena Owen și Priscila Dean, John Bowers interpretează cu humor și naturalitate rolul de basman.

noscut ca om de teatru, să străduie zadarnic să mențină această instituție, atât de necesară în capitala înstrăinatei Basarabii, și aceasta din motive destul de puternice: în lipsă banii și siguranța că el va rămâne director.

Pe de altă parte clădirea teatrului suferă de multe neajunsuri, cari de asemeni împiedecă în bună măsură, dezvoltarea activității națio-

nalului din Chisinau. Nu știm cine poartă vina decăderii Teatrului de acolo, nici nu vrem ș'o știm, însă cerem d-lui Ministeru al Artelor, al cărui mare solicitudine față de arta română, o cunoaștem, să ia măsurile de cuviință, cât mai grabnic, ca vinovații să fie îndepărtați, iar instituția să fie consolidată din toate punctele de vedere.

Săptămâna sportivă

Dr. Erős

CONCURSUL pentru campionatul de atletică al României, a avut loc, la București, pe terenul ONEF și rezultatele obținute reprezintă oglinda fidelă a forței noastre atletice. In cele două numere de sprint, s'a dovedit că nu avem decât un singur alergător, pe Peter, care, sub influența meșterilor din Timișoara, a reușit să se prezinte în cea mai bună formă, din toată cariera sa, în acest sezon. Pe celelalte distanțe, alergătorii noștri,

aceste mijloace TAC va reuși să și ajungă ținta, deoarece — după cum o dovedesc rezultatele — chiar rezervele Chinezului au putut învinge ușor pe rivalul care, în sezonul de toamnă, se prezentase într-o formă destul de bună.

In cearta dintre FSSR și ONEF, (federala societăților sportive române și oficiul național de educație fizică) ONEF a făcut cele dintâi declarațiuni oficiale, și din acestea

ritelor ramuri sportive, revizuirea regulamentelor așa fel încât să se înlocuiască sistemul de numire, prin sistemul alegerii, cu un cuvânt, o conducere cu orizonturi mai largi și de o concepție mai potrivită, cu cerințele vremii noastre. Se apropie olimpiadele, acum trebuie deci hotărât repede, dacă România va participa sau nu la acestea, acum trebuie adunate fondurile materiale pentru acest scop. Dar deasupra preocupărilor de Olimpiade,

Echipele Chineze, campiona României, a făcut match-ul (2:2) cu echipa din București Juventus

Publicul la match-ul Chinezul (Kinissi) Juventus

au produs rezultate cât se poate de slabe. In ceea ce privește săriturile și aruncările putem fi mulțumiți cu rezultatele în salturile în înălțime și aruncarea greutății, dar celelalte numere ale acestei ramuri atletice au dat rezultate în general mediocre sau slabe. Răul cel mai mare provine de acolo că, mai ales în Ardeal, nu avem rezerve și toate concursurile se produc între câțiva atleți distinși. Trebuie să constatăm însă că, în Banat, și în Vechiul Regat, în deosebi în București, începe să se facă o educație sportivă a masselor. Chiar și faptul că numărul cel mai mare de puncte a fost câștigat de stadionul din București, participând în fiecare ramură sportivă un număr mare de atleți, dovedește că atletica, în capitală, se găsește în mâini bune și progresează pe calea cea adevărată. Nu se poate afirma același lucru și despre restul țării. Clujul bunăoară, de unde mâine, poimâine, nu va mai participa nici un atlet, la întrecerile de campionat, acum 3 sau 4 ani, prin cluburile KAC și Universitatea, deținea nouăzeci la sută din campionate. Capitala Ardealului a ajuns astăzi în halul încât, după ce s'a terminat luptele de campionat la București, să organizeze, pe luna Octombrie, campionate regionale! Este ridicol.

O mare parte din campionatele naționale au fost câștigate de regionala Brașov. Cu recunoștință trebuie să privim la admirabila gardă a Cluburilor Colțea și Olimpia și la conducătorii acestora cari au știut să facă astfel, încât atletica Brașovului să fie cea dintâi, în România. Și pe când, nu putem privi cu plăcere și cu simpatie, înrolarea fotbalistilor, în Clubul Colțea, fiindcă aceasta nu ajută cu nimic la propășirea sportului de fotbal, în același timp, concentrarea atleților-soldăți, într-o formațiune atât de potrivită cum e Colțea, sub conducerea d-lui Zorilă Pop, este într'adevăr un noroc, pentru atletismul român.

Dintre evenimentele sportive din săptămâna trecută, derbiul dintre Chinezul și T. A. C., la Timișoara, a stârnit cu mult mai puțină valvă, decât în alți ani. Cauza poate fi că, în aceeași Duminecă, au fost foarte multe evenimente sportive importante, atât în țară cât și în străinătate. Se poate însă că publicul se va fi plictisit de o rivalitate, care se exercită mai asiduu, în presă, decât pe teren. Trebuie să constatăm că, în această ceartă prin presă, zărele favorabile lui TAC sunt acelea care încearcă, cu mijloace antipatice, să întunece gloria Chinezului. Nu prea credem că prin

reiese că între cele două organizații nici nu există neînțelegere. Colonel Rădnulescu, conducătorul distins al Institutului de Educație fizică a declarat că n'a dat nimănu autorizația să înceapă, în numele oficiului național, o acțiune împotriva federației societăților sportive. Și că nici d. Căpitan Slătinescu și nici alt cineva nu este autorizat să vorbească, sau să porniască vre-o acțiune, în numele oficiului. ONEF are un program bine stabilit, prin lege, și de la acesta nu se poate abate. Activitatea sa este paralelă cu aceea a FSSR-ului și acțiunile lor trebuie să se completeze așa încât ar fi de dorit, în interesul sportului o colaborare amicală. Publicul, care nu privește cu ochi buni certuri între cele două organizații, așteaptă și din partea federației societăților sportive o manifestare oarecare. Nu atât o declarație platonicească, cât o activitate energică, unitară, conducătoare la scop. Acorizarea unei autonomii depline dife-

și deasupra celorlalte nevoi trecătoare, este de trebuință ca FSSR să adopte o altă politică, cât mai grabnic, pentru dezvoltarea vieții sportive, în România. Altminteri, chiar fără declarațiuni și fără atacuri, foarte curând, sămânța de descompunere și tendințele de autonome, ale ramurilor sportive vor ajunge la maturitate.

După părerea noastră, în fruntea federației soc. sportive rom. trebuie să vină o astfel de persoană, încât poziția socială și demnitățile acestuia, să dea un nimb de respect și autoritate organizației. Noi — de aci din departare — socotim că cea mai mare greșală este că, prim-secretarul federației este în același timp și președinte, și această situație provoacă multe dezavantajii și tulburări. Aceasta nu se poate remedia decât prin alegerea unui președinte, am putea spune a unui „regent” corespunzător. In acest caz totul s'ar schimba în bine și organizația și-ar putea asigura sprijinul statului, pentru sport.

Gene Tunney rămâne campion mondial de box

Chicago 23 Septembrie.

MATCHUL de box, pentru campionatul lumii, la greutate mare, care a avut loc ieri, pe Soldiers Field, între Gene Tunney, deținătorul titlului de campion și vechiul campion Jack Dempsey, a fost câștigat prin avantaj la puncte de campionul de până acum, Tunney., după zece runduri grele.

Asupra amănuntelor acestui match, ni se comunică următoarele: Puțin timp după ora 7 seara intrarea la Soldiers Field a fost lăsată liberă. Mulțimea de oameni se îndesa pe cele 11 strade care converg într'acolo și reflectoare uriașe luminează arena. Numărul vizitatorilor a fost evaluat la peste 150 de mii. S'au remarcat și foarte mulți reprezentanți ai boxului, din lumea întreagă, printre aceștia Jimm Jeffries, Jack Shockey și Paolino.

La ora 9 (ora 5 dimineața după timpul nostru) Tunney și Dempsey intrară pe ring, salutați cu însuflețire, de către public. După formalitățile obișnuite, la ora 9 și 6 minute, în mijlocul unei încordări generale, răsună prima lovitură de clopot.

CUM A DECURS MATCHUL

Primul rund. Rivalii dela început dau luptei lor un caracter vioi. De câteva ori Dempsey ajunge la luptă corp la corp.

Al doilea și al treilea rund. Dempsey începe un atac puternic

și alungă pe Tunney în jurul ringului. Tunney răspunde însă imediat, cu mai multe lovituri grele, drepte, care svâră pe Dempsey în țărână.

Al patrulea rund. Tunney de mai multe ori da lovituri grele în față, și goneste pe Dempsey în colțul său. Clinic. După separare, Dempsey primește din nou lovituri grele. Ambii luptă încă 3 secunde, după terminarea rundului, cu schimări de lovituri puternice.

Al cincilea și al șaselea rund. Ambii luptători se silesc să dea lupta decisivă. Ochiul lui Dempsey este lovit și sângerează.

Al șaptelea rund. Dempsey svâră pe Tunney, cu o lovitură grea, dreaptă, la pământ. Tunney se ridică la 9. Răspunse ocaziv și e salvat de clopot, care pune capăt rundului.

Rundul al optălea până la al zecelea. Tunney și-a revenit și izbuște să loviască greu pe Dempsey și să-i răpiască siguranța riposteii, prin două isbituri în față peste ochi. Dempsey e nevoit să cadă, pe un timp scurt, la pământ. Către sfârșitul ultimului rund Dempsey era foarte deprimat. Ambii ochi îi sângerează puternic.

Consecință: Tunney este învingător la puncte.

MULȚIMEA

Chicago a oferit, în ziua luptei, dintre Dempsey și Tunney, un spec-

ARNE BORG

ARNE Borg, înnotătorul suedez, este cel mai mare atlet de innot și învingător pe toate distanțele. La meeningul din Bologna, unde s'a disputat campionatul Europei, dansul a invins în toate încercările de innot liber: pe distanța de 1500 metri, pe distanța de 400 de metri, de 100 metri și de 800 metri. Distanța de 200 metri a făcut-o în **2 minute 14 secunde și 2 cincimi** și aceasta, în caz de omologare, bate recordul mondial, pe această distanță, deținut actualmen-

tul, in viitoarele jocuri Olimpice, când va lupta cu Charlton și Takashi, ceilalți doi înnotători cu renume mondial.

Pe distanța de 100 de metri, acum la Bologna, Arne Borg și-a luat revanșa asupra ungerului Barany, care îl învinsese, în anul trecut, la Budapesta.

Arne Borg nu prezintă, în aspectul sau exterior, caracteristicile de voință și de putere pe care le posedă totuși în cel mai înalt grad. Un flăcău înalt, cu o figură caracteristică de mongol, imediat ce este în apă se transformă cu totul. Încrezător în el singur și luptător pătimaș, își udă fața cu puțină apă, pe care o ia singur în mână, face câteva mișcări de mlădiere și apoi, la semnalul starterului, se distinde ca un arc, cu toată puterea mușchi-

Arne Borg innotând, în concursul pentru campionat pe 1500 metri

lor săi și nu-și încetează efortul decât după ce a ajuns la capăt.

Foarte inteligent, învățând repede toate limbile, comunicativ și mai totdeauna simpatic, Arne Borg, pe lângă aceste calități, mai are și pe aceea a unui diplomat sportiv priceput.

Progresele lui Arne Borg nu se arată numai în națiunea pură, dar și în Water-Polo, unde pare că va deveni curând un adversar, dintre cei mai de temut.

Arne Borg, căruia i-se pot reproșa anumite licențe, față de amatorismul integral astfel după cum e conceput de către comitetul internațional olimpic, nu e mai puțin unul dintre cei mai mari campioni ai națiunii moderne.

Inotătorul suedez Arne Borg, care a luat campionatul Europei, pe distanța de 1500 de metri, la Bologna, înbunătățind recordul mondial la 19 minute și 7 secunde

te de Johnny Weismuller cu **2 minute 15 secunde și 3 cincimi**. Arne Borg va fi desigur favori-

racol identic cu al expozițiilor mondiale. Numărul antrenorilor speciali și al vapoarelor, al avioanelor și al automobilelor, care au sosit din toate părțile Americii, este extraordinar. Peste 100 de mii de străini au venit în această zi la Chicago.

ghesuie la intrare: se spune că s'au pus în circulația bilete de intrare false și posesorii legali ai biletelor adevărate, se grăbesc să ocupe locurile lor, în arena din Soldiers Field.

Se discută cu aprindere, până în ultimile clipe, șansele unuia sau

Gene Tunney, campionul mondial de box, vizitează un cămin de copii din New-York.

Hotelurile sunt pline toate, și particularii au trebuit și dansii să vie într'ajutor, spre a adăposti mulțimea. Cu multe ceasuri, înaintea matchului gigantic, publicul se în-

celuialt dintre luptători, căci printre cei 183 de mii de spectatori, nu este nici unul care să nu fi pariat, o sumă oricât de mică, pe Jack sau (Citiți urmare pe pagina 11)

Jocurile Realității

Deslegările celei de-a 2-a serie a jocurilor, se primesc la redacție, până la 10 Noembrie cor. Fiecare joc acordă deslegătorului un număr oarecare de puncte. Cel care obține numărul cel mai mare de puncte, prin deslegarea celui mai mare număr de jocuri, din numerile 35, 36, 37, 38 și 39 ale Revistei noastre, va primi un premiu de 1.000 (una mie) lei. Premiul al doilea e de 500 (cinci sute) lei; premiul al treilea de 300 (trei sute) lei. Următorii șapte deslegători primesc câte un volum din operele autorilor români.

Deasemenea vom publica numele tuturor deslegătorilor.

Premiile se vor distribui până la 15 Noembrie.

Bonul A. 2.

Subsemnatul

trimit alăturat deslegarea jocurilor No.....

Deslegătorii jocurilor noastre, sunt rugați să detașeze acest bon și să ni-l trimită în plic împreună cu deslegările. În acest fel vom putea ține socoteală de notele fiecărui deslegător, la împărțirea premiilor.

JOCUL No. 1 (cinci puncte)

Prin punerea laolaltă a bucașilor tăiați se obține un tablou.

JOCUL No. 3 (7 puncte)

Ai	că	ce	lo	da	ne
ai	sof	mă	țâ	ră	fi

Silabe amestecate de S. Victor Cluj Prin așezarea exactă a silabelor se capătă o maximă.

PROBLEMA DE DESEN A „REALITĂȚII” REZOLVATĂ DE MITTY NICOLESCU Găești (jud. Dâmbovița)

ÎNTRU HOȚI

Intâiul: „Bine mă, cum umbli prin frigul ăsta fără palton? De ce nu-ți iei un palton?”

Al doilea: „Păi aș fi vrut eu să-mi iau, dar prea erau bine păzite!”

de Jean Constantinescu Râmnicul-Vâlcea

JOCUL No. 2. (8 puncte) cuvinte încrucișate

1	B				
2	O	L	I	M	P
3	L	I	C	M	R
4	I	D	O	L	
5	V	I	A	T	A
6	I	A	N	I	N
7	A	M	A	M	E
			14	E	R
				R	
				G	

Orizontal:

1. A doua literă din alfabet.
2. Locașul zeilor antici.
3. Legislator spartan.
4. Chip cioplit.
5. Cea mai de seamă însușire a ființelor.
6. Oraș în Grecia.
7. Locuitori din Anam.

Vertical:

1. Țară în America.
8. Locuitor al unei provincii Asiatice antice.
9. Chip sfânt.
10. Adunare.
11. Termen postal prescurtat.
12. Semințe mirositoare.
13. Fiul Zeiței Chibela (la Greci).

În loc de cronică cinematografică

Concurs fotogenic

Revista noastră institue un concurs fotogenic, vrem adică să cerem cititorilor noștri să aleagă dănași dintre cititoarele noastre pe cea care e mai potrivită pentru studiu, pentru cinematograful.

Concurențele, acele doamne și domnișoare, care se socot apte și simț dorința să facă cinema, sunt rugate să ne trimită una sau mai multe fotografii caracteristice, însoțite de câteva rânduri, prin care să ni se arate intențiile și sentimentele care le însuflețesc.

Cele alese revista „Realitatea Ilustrată” îi oferă călătoria gratuită până la Berlin sau Paris, (clasa II-a la tren și întreținerea timp de 15 zile) și angajament într-o casă de filme.

Doamnelor și domnișoarelor fotografice, trimiteți degrabă fotografiile cele mai bune pe adresa revistei noastre. Dorim să contribuim la punerea în valoare a talentelor și frumuseților din țara noastră.

Am primit la redacție un număr însemnat de fotografii, reprezentând fiecare doamne sau domnișoare care mai de care mai frumoase. Mărturisim că foarte greu am putea face noi o alegere. Nu știm cum vor izbuti să iasă din încurcătură cititorii.

Deoarece foarte multe cititoare ne-au solicitat să prelungim termenul pentru trimiterea fotografiilor, anunțăm că vom continua să primim la concurs, fotografii până în ziua de 30 Octomvrie. În numărul 40 al revistei noastre, vom publica două, trei, sau mai multe pagini, sub formă de supliment, cu toate concurențele, deodată. În acest fel cititorii vor putea alege, având toate chipurile frumoase înaintea lor. La 1 Noemvrie vom restitui concurențelor toate fotografiile trimise pentru publicare.

Alegerea, după cum am anunțat, se va face prin vot universal și secret.

Tunney rămâne campion de box

pe Genne. Cota care era până ieri favorabilă lui Tunney, este astăzi al-pari. Se povestește că marii luptători de tennis, Wills, Lacoste și Tilden au pariat sume mari pe Jack. Se raportează și cifrele, care până astăzi seară s'au înregistrat la cântarul oficial: Dempsey 192 și jumătate funzi englezi, Tunney 189 și jumătate.

Boxerii, al căror cartier de antrening a fost, tot timpul, înconjurat de o mulțime uriașă au rămas astăzi, toată ziua, nevăzuți. Dempsey, în ultimele 24 de ore, s'a odihnit, pe când Tunney, după obicei, s'a plimbat timp de mai multe ore, pe drumuri lăturalnice, ca să scape din mâinile entuziaștilor. După o cercetare, făcută de o gazetă americană asupra celui cu mai multe șanse de victorie, a rezultat că pa-

rerile erau 80 la sută în favoarea lui Dempsey. Circulă o știre care neliniștește mult pe prietenii lui Tunney: în clipa de față o veche rană la ochi s'ar fi deschis iarăși, în timpul treningului, dar Tunney lămurește că aceasta nu-l neliniștește și că are cea mai mare încredere, în rezultatul luptei.

MATCHUL DE BOX LA RADIO

Foarte mulți iubitori ai boxului, cari n'au putut să plece la Chicago, din Europa în America, au putut asculta la radio, prin postul de transmisie dela Stutgart, toate peripețiile matchului, așa cum au decurs pe ringul din Soldiers Field. Când televiziunea va fi dată în folosința marelui public, asemenea matchuri vor putea fi văzute de fiecare, de acasă.

FRANCEZII AU CUCERIT CUPA DAVIS

ACOSTE Cochet, Borotra, și Brugnon, campioni francezi de tennis, au izbutit, prin mijlocul lunii Septemvrie, să aducă din America, în Europa, Cupa Davis, pentru tennis, care de 27 de ani este, pentru națiunea care o posedă, semnul tangibil al superiorității ei mondiale. Sportsmanii francezi au avut de

luptat cu rivali americani de forță: cu W. T. Tilden, W. Johnston și F. Hunter.

Francezii, rând pe rând, au învins mai întâi pe englezi, apoi pe australieni și în sfârșit, acum de curând, pe americani.

Rezultatul a produs în Franța mult entuziasm.

Un nou sport: Sărituri cu balonul

Moda și în bună parte și știința a născocit un sport nou. Omul legat de un balon, în așa fel încât greutatea trupului să scadă, până la câteva kilograme, va învinge gravitațiunea ușor și va putea face salturi uriașe. Pe acest principiu se bazează sportul cel nou. Dacă mai bate și vântul, salturile pot fi de kilometri. În Chemnitz, un balon de

acesta, a parcurs dintr-o singură săritură 14 kilometri, la o distanță cu prea mare de pământ. În felul acesta se pot trece ușor obstacole, săuri prăpăstii, săuri întinse, case, cu oboseală foarte mică. Acest mijloc de a învinge în parte gravitațiunea nu se va aplica care și în viața de toate zilele?

HAZURI

ȚIGANUL CINSTIT

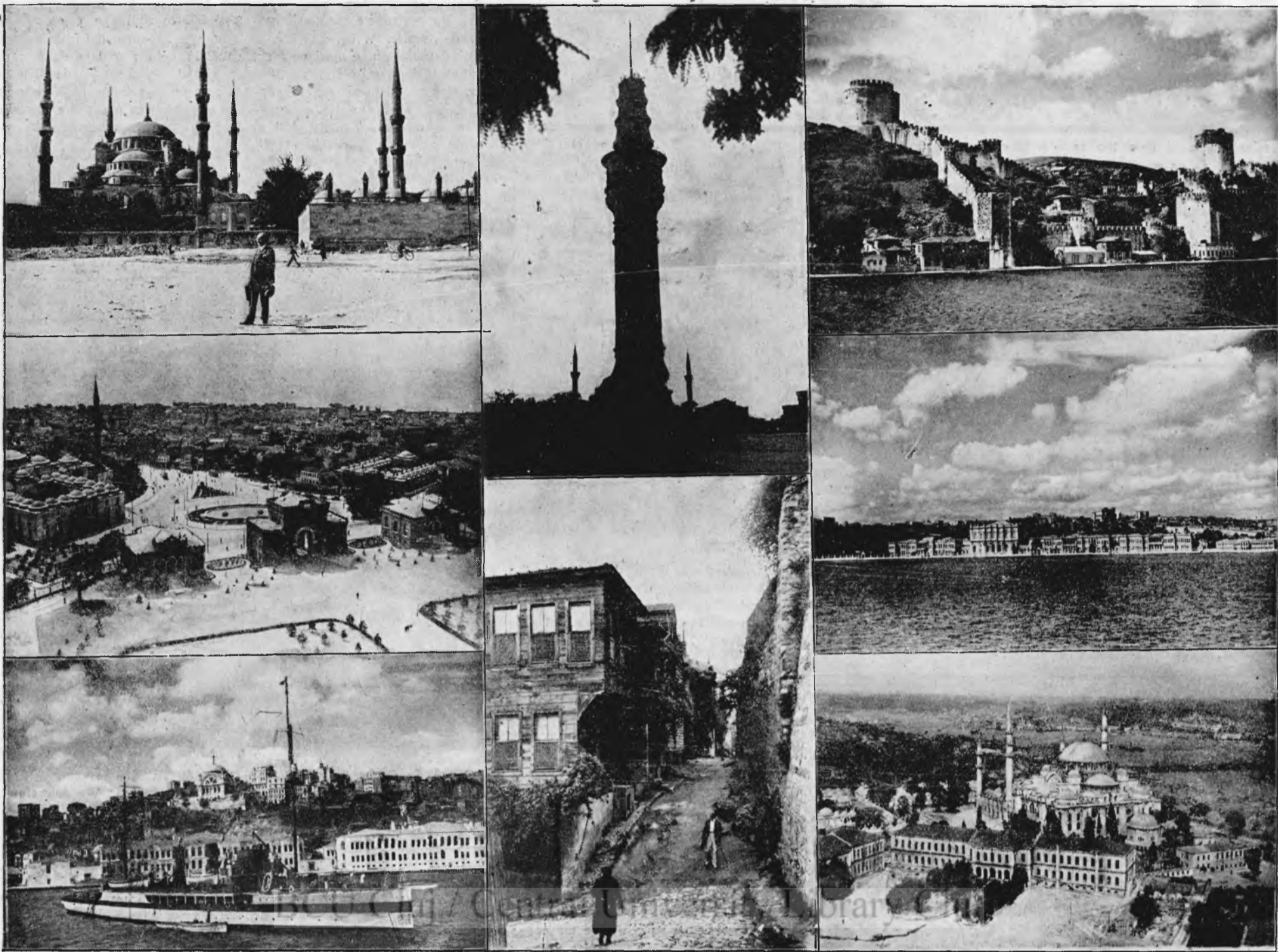
În săptămâna Paștilor, doi țigani mergeau pe un drum. Unul dintre ei fură o găscă și adresându-se celuilalt, îi spuse:

— „Haide bre să împărțim vânățul!”

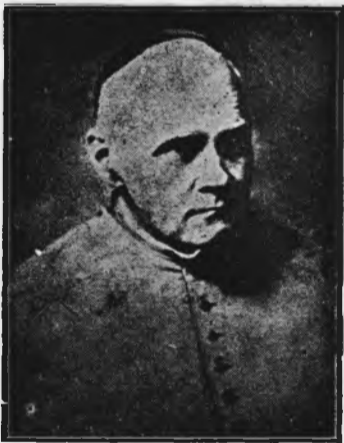
Dar celalt: „Să mă ierți! Eu lucr de furat nu mănânc. Pe partea mea de găscă, să-mi dai gologani, să-mi cupăr peștele!”

Trimise de Jean Constantinescu Râmnicul-Vâlcea

BIZANTUL

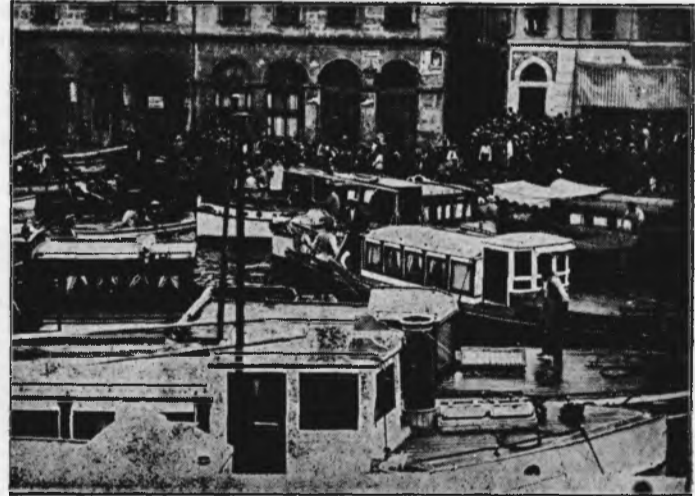
Mustafa Kemal Paşa, conducătorul Turciei de azi, a putut schimba toată viața, toate așezămintele sociale din țara Islamului, n'a putut însă să schimbe cu nimic pitorescul celui mai frumos oraș din lume, al Constantinopolului. Orașul pădurilor negre de chiparoși, orașul pădurilor albe de minarete, își păstrează vecinic splendoarea neîntrecută, cerul neasemuit și moscheele, din turnul cărora, seara, hogaș cheamă pe credincioși la rugăciune. E adevărat că Turcii nu se mai pot deosebi de ceilalți Europeni, că femeile s'au emancipat, că poate și alfabetul turcesc va fi înlocuit, dar Bosforul oglindește în undele lui împetritate în mii de culori, aceleași palate de marmoră albă, aceleași coline împădurite cu smochini și rodii. Cornul de aur îmbrățișează vechiul Stambul, iar turnul Galata continuă să domine întortochierea de ulicioare mici și strâmbe, care șerpuesc printre mausoleurile de piatră și casele de lemn. Ilustrațiile noastre reprezintă de sus în jos și dela stânga la dreapta: Moscheea Sultan Ahmet, Vedere din Stambul, (în planul prim piața și Moscheia Baiazid.) Pe Bosfor. Turnul Serascherat, de 115 metri înălțime. Un cartier turcesc vechiu din Stambul. Moscheea Suleimanie. Palatul Dolma Bagtche, unde își are reședința președințele republicei Kemal Pașa. Vechile cetăți de apărare ale Bosforului.

CARDINANLUL FRANCEZ BILLOT în vârstă de 82 ani din ordinul Iezuiților s'a retras de cnrând, din pricina unor neînțelegeri cu Vaticanul.

Un incendiu puternic a distrus un cartier întreg din Stambul, cartierul Chiristigiilor. An ars 120 de case și pagubele trec de 80 milioane lei.

Un accident la Constantinopol. Vaporul românesc „Siretul” a izbit marele pod, Galata, dela Constantinopol, întrerupând timp de 4 ore circulația pe pod. Ilustrația noastră reprezintă mulțimea nevoită să treacă cu barca din Stambul spre Galata. Pagubele pricinuite de acest accident trec de 2 milioane lei.

După executarea lui Sacco și Vanzetti: mască luată după chipurile celor două cadavre ale italienilor electro-cuțați prin fața cărora au defilat vre-o 50 de mii de oameni

În satul german Konnersreuth, o fată de țăran, Thereza Neumann, în fiecare Vineri, e victima unor halucinații religioase, cade în nesimțire iar pe față îi apar stigmatele, care au apărut pe chipul Mântuitorului, atunci când a fost răstignit.

Curiozități ale naturii: trunchiuri cioplite fantastic în Normandia